Tom: ~~147~~: 1214

Liber sententiarum de ~~[illegible]~~ virtutibus et vitiis, cum libro Gerebrari natione Flandensis contra hereses, et de excomunicatione fol 71.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

163
M., 120, 1264

INCIPIT PROLOGUS

Dilectissimo filio et vice xpi pre
sidenti. magistro monastice disci
pline. altius successib(us) iuuantis
cum discipulo. Non enim nec ambigo
tuam expertam disciplinarum soller
ciam quam arsenius uir quem nostra nec ob
scura ieremiam altum tulerit ab illo.
fidi te in c(on)miserit ratione. Xpi pr(ae)ter quod ap
meus indefessus curauit te rape(re) quod int(er) undas. Sed fateor tibi
magis melotam patris sup(er) uitice p(ro)fuisse. Quod denique sub uecto tibi.
te cum gradulo: euasisse. Me quoque iocundior: non in uacuum cucurrisse.

Praefatur autem pater uti iusticie fauentib(us) moris et exilium fert. pro fide. Il
lo ut uitam cornici quod plenius rimarum uitate sciens silere noluit.

t dispositio
Vnde adhuc suspecti. quod dei dispensatio ex eo ultra uelit quem iam in
spiritum p(er)missionib(us) multorum hic non diuinitus acceptari. Tu tamen non es
secutus iuuenilia ut assolet fieri desidia. quod diuinius premittitur in uiti di
sciplinam cum pedib(us). sed radicatus fide xpi ultroneus morib(us) uita condi
ad meliora d(e)o iuuante proficis. Neque ut frequenter ob iecerant supra
gratie scribens ad solem posui. sed in soliditate fidei et karitate xpi in tri spu
solidante semina uite seui. Vnde uotorum fili censura fidei et dilectio
nis gratia. Xpiana inter mundi terminos pserti dum uir sius discordiarum an sine
tib(us) pene labitur orbis. effusa sup(er) magnates contentione ipsi. diuino
arbitrio quorum lite multum diuque concussus tandem oculta quam a principio per
partes hic ide cerenat. delictorum habens usque concupiscentiarum resu
sit iam sua sumnos ferunt fulgura mores. ita ut meh nostras non confusio
undique pfingta orarum spatia repercutiat aures. tamen non sup(er) sedi te
unicum ac spetialem. ne diuinis dum taxat quis clausus in custodia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

curantem eluere uotis. et ad immortalia eternorum. licet sermone i chmato pulsum alacre animus angoribus ut gluscas felici inuitare. Quod ideo placuit communis stilo temperari subulco. et ea que de sacrificio sanguinis et corporis christi et ecclesie necessaria tibi preterea amore uatem perstringe. ut ceu quis nec dum unde libaluum attingeret lutentine uite pabulum et salutis austum plani capere ad medelam. et nobis operis prestantior exuberaret fructus mercedis, presidere. que pecunia ubi sicuti plenius nosti. quamuos repleuit suis sumptibus auditores. tantis copiosius in sese amplificatur munerum operibus. Quod ideo uelim non puluis animo ista perlegas. uberum ad alia preciosorum amore ductus. sed sic sedeas ad hanc mensulam paupertatis. ac si ad ferculum salomonis. Ambiunt enim eum electorum sexaginta fortes. ex fortissimis supernorum.

Vbi si quis superciliosus aut inuidus uel indignum accesserit usque eorum, tur loquor presidio. ita non absque periculo etiam tempti. quoniam uniuscuiusque ensis super femur uibrat. tam ut talium retundat auaritiam. quam ut regis excubias custodiant contra hostes. Quod et summum est in eloquio mihi prestantius in materia. que digne credentibus uita prestatur incorruptibilis eterna. Hic ergo ne putes me et sibi fabulam de maronis salsura texere immo credas per lac in sauitie mihi magis cauendum ne in his offendas. nec quis felicius. si digne ad ea gustu intelligibili pertingas. Verum si recte sapias. quietes liberis recubitis inter angelorum frequentiam. et electorum omnium epulis. que conuiuium est regis eterni admiscearis. ubi sponsus et sponsa dulcibus deliciarum fruuntur muneribus. et rex tori creature cotidie ingreditur ut uideat discumbentes. si uestem in quo rentari sed habeat nuptialem. Vnde qui kl'me talia periculosum est presumere opes que deliciarum et fedare uite eminentibus. et que sancta sunt impudenter attingere. uelim caueris ad hec unam cum iniquis gerentibus introire. Immolaui in te innocentes manus. que iam sacris es effitus mancipatus. ut sine periculo possis accedere ad commissa. et cum fiducia contingere uite pascua. quibus sane refectus. et usque ad finem uite digne nutritus. ualeas peruenire ad locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei. in uoce exultationis et confessionis. ubi sonus est epulantis. Noli ergo paruum pendere tanti gratiam. sed de hoc exiguo lectionis intellige quanta sit uite uita eterna in presentiarum accipe

(c) 2006 Ministerio de Cultura

7 anglicis escis cotidie saginari. Qm in 7 si tanto plena s oia: nos q; coram oculis diuine maiestatis semp usam. 7 p fidis uq; null' tur e loc'. tam plimu cora scis altarib' frequentia anglo7 uultuq; di contepla te diuina obseqa obseruare oportet 7 tueri. Hec at ut securius tua plegat i stantia. placuit kme catholicos eccle doctores in pncipio annotare. Ex qb' pauca de plib' q si lac teneritudinis eliquat. Ciprianu scl'. Et ambrosiu. ysidor. Augustinu. hylariu. Iohm. Gregoriu. Iheronimu. ysiciu. Beda. q7 doctrina 7 fid inbut'. meli possis ad altiora pficere. Nostro qde stilo nec sensu eo7 comdas. nec uo ppris eo7 ubis utes. q apta erat meo studio tepaui. Int dum at q manifesta n dubiu uidebat. ua rone firmaui. 7 ct q; i eide lib' margine litt'as docto7 qs pmisi ex initio nois eregione figere curaui. Ipe q lege secur'. 7 pficere que monui d uotus.

Incipiunt capitula.

.I. Quod xpc communione.
.II. Uere corp' ei 7 sanguine ee n dubitandu.
.II. Quod hoc misteriu x null' fideliu debat ignorare.
.III. Sacramenta qd sit. ut qre dicut. 7 unde. 7 q i eccla sacmtas xpi. 7 qd sacmtu uiri 7 mistiu. 7 ui babtismi. 7 qmodo uniqsq; accipiat anima. 7 qd n fore dubitabile cuiq accipe in babtismo spm scm.
.IIII. Utru sub figura an in ueritate h mysticu calicis fiat sacmtu.
.V. Quod sit inter immolationes ueter figuraq; legaliu. 7 int sa-
.VI. cramtu dnici corpis 7 sanguinis.
.VI. Quod sit at digne ad uita pcipe corp' 7 sanguine xpi.
.VII. Qb' modis dicitur corpus cristi.
.VIII. Quod i hac communione aut modicu pcipit aut pmu.
.VIIII. Quod necesse fuit qd semel gestu e xpm cotidie imolari. ut qd bonu tribuat h mistia digne accipientib'.
.X. Cur i pane 7 uino h mistiu celebratur.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

.XI. Cur in calice aqua misceatur.
.XII. Utrum plus aliquid habeat hoc misterium quotiens a bono ministro quam quando ab iniquitate repmittitur. si a malo conficiatur ministro.
.XIII. Ut quid hec colorem aut saporem minime permutat.
.XIIII. Cur hoc sepe visibili specie apparuerint.
.XV. Quibus ubi hoc misterium conficiatur.
.XVI. Utrum hoc corpus post consecrationem panis iure queat vocari.
.XVII. Utrum plus ex eo habeat qui maius aut qui minus accepit.
.XVIII. Cur hoc misterium ante passionem discipulis traditur.
.XVIIII. Ut quid in sanguine Christi fragmen corporis admiscetur.
.XX. Cur generaliter nec ieiunis misterium sacre communionis celebratur. cum dominus post cenam apostolis hoc tradidit.
.XXI. Quid sit quod dicit amodo non bibam de hoc genimine vitis et cetera usque in regnum patris mei.

Incipit textus libri quo commonemur verum corpus et sanguinem esse non dubitandum.

Quisquis catholicorum deum recte dominum cuncta creasse de nichilo corde credit ad iustitiam et ore confitetur ad salutem: numquam dubitare poterit ex aliquo aliquid rursus fieri posse. quasi contra naturam aliud. immo iure nature quod nec deum exprimit. Nam natura omnium creaturarum non ex se est neque ex sese creat rursum omnia que nascuntur naturali rerum nascentia. sed voluntate dei omnium rerum natura condita est. Propterea si recte quisquis sapit. non naturam causam dicit esse rerum. sed omnium naturarum et rerum naturam suum genus de nascentium voluntatem dei esse confitetur.

Porro voluntas dei tam efficax est et omnipotens. ut eius velle solum fieri sit. deo per hoc voluisse. illum fecisse est. Unde nimirum omnium rerum et naturarum causa. sola voluntas dei iure creditur. Ideoque quotiens libri in seculo videntur quasi contra naturam aliquid evenire. quod amodo non contra naturam est. quia potissimum rerum natura creaturarum hoc habet eximium ut utraque est semper eius obtemperet iussis. Ut sic velle dei perfecto est esse. ita quodquod ea rursus dei voluntas esse creavit.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

uire aut crescendo augeatur. aut decrescendo uel nascendo licet
pro uiris offensis diminuatur. aut mutando in aliud omnino quod non erat
pretermisso nature ordine conuertatur rectissime confitemur. Hic igitur pulcre
a quodam poetarum nostrorum dictum est. Subditur omnis imperiis natura tuis. ritu(que)
soluto. Transit in diuersas. iussu dominante figuras. Quoniam ergo potentia
dei inuicta est. ideo omnia potest. Neque enim sic condidit omnium artifex deus rerum
naturas ut suum uelle ab his auferret. Sed omnium creaturarum subsistentia
in eadem dei uoluntate subsistit et uirtute. Ad quam causam habet non solum ut sub
sistat quicquid est. sed etiam ut sic sit sicut dei uoluntas decreuit. Que causa est omnium
creaturarum. Alioquin nec subsisteret ulla creaturarum existentia. nisi eius uo-
luntate a qua totius eius esse manat. Ideo natura creature quotiens mutatur. aut
augetur. uel subtrahitur. non ab illo esse diuertitur in quo est. Sed sic est ut sic sit
ut ille decernit in quo est. Patet igitur quod inuicta erit uel contra dei uelle potest. sed ce-
dunt illi omnino omnia. Ideo nullus moueatur de hoc corpore christi et sanguine. quod
non in misterio uera sit caro et uerus sit sanguis. dum sic uoluit ipse creator qui
O mnia enim quecumque uoluit dominus fecit in celo et in terra. Et quia uoluit licet in figura
panis et uini hec sit. esse omnino nichil aliud quam caro christi et sanguis. post consecra-
tionem credenda sunt. Unde ipsa ueritas ad discipulos. Hec inquit caro mea est pro
mundi uita. Et ut mirabilius loquar. non alia plane quam que nata
est de Maria et passa in cruce. et resurrexit de sepulcro. Hec inquam ipsa est.
et uere christi est caro. que pro mundi uita adhuc hodie offertur. Et cum digne percipitur.
uitam utique eternam in nobis reparat. Quod si minus alicui quod dicimus cre-
dibile uidetur. attendat uniuersa ueteris testamenti miracula. que contra
nature ordinem ob fidei firmitatem a deo gesta sunt. et uidebit luce clarius quod deo
nichil inpossibile sit. dum omnium esse dei uoluntas sit. et quicquid uoluit deus
hic singula fiunt. At uero si quis ista non credit. si uidisset christum in cruce suspen-
sum. quem dominum illum intelligeret. non perfide post credidisset. Ista in hoc corpore
non species alia monstratur quam carnem christi uidebat. non perfide ueracius credatur.
C ogitet igitur si mare rubrum olim habuit in natura potentiam diuidendi

se ut ppls p mediu sicco uestigio trasiret. Aut si habuit ois illa egyp
tiorum aq ex se licet p moyse ee utendi in sangne. an in uoluntate dei
fuit ut in pios p mulceret nob fide. et mostret in ipe coloris ei qd
ois eorum doctina et mor aspsio usa eet in sangne. Deinde in euglio
Ag aq p austa d fonte habuit potentia se in uinu de mutadi sapore.
Et ut de in uinus pauca comemore. habuit igitur ille babilonis
in tres pun missi s. p natura ne caleret. an in uoluntate di fuit ut
fieret taq spc roris flantis. ut refrigiu mag q incendiu pstaret
seis. Cogitet g qsq; panes illi heremo quq; aut septe. si habuert
substantiale ex se. ut tot hoies saturaret. deinde tot sportas repleret.
an in gra fuit qd factu e carorat. Diminuendo enim multiplicando batur.
N ec n in tonaria ugo habuit ut ugo pareret sine coitu ciui. an in
uirtute di. Et ut apti dicu caro nra ut animaliu nuqd n tm. In
mo tra. Qr dictu e. tra es. et in tra ibis. Cuius g tra uia caro licet corrup
tibis. si seruauit uira legis et madatorum di. pcepta uestiet adhuc in
mortalitate. p ista q exponimi. et q uis caro. tam in corruptibile erit.
Q ue ueli diliger attendas o h. et ita p oia qcuq; naturalit uidentur
ee. ut que cet natura facta legit abinitio care enucleatius obsec co
R sida utru ex sese in sua natura fiat sigla. ut q d mutat in aliud q no
erat. Vtr pordine sui uiris ut fit mirabilia. aut cete qd magis
fateberis. et illa q s qi naturalia. et ista q qi cet natura ueniut prs oia in
uoluntate di ee. et in sapientia sigla p utilitate ronabiliu pcreari.
et ido causa oim existentiu uoluntate di recte fatemur. Hec in mundo.
qm uoluisse fecisse fuit. Vn qcieseq; aliqd fit ex aliq. uirtute uolunta
.hit. tis fit. et in sapientia ei qlit fiat ipatur. Neq; g uoluntas sine uirtute.
neq; uir sine sapientia qcq; effic. q uoluntas di uir et sapietia e. Ideo
qcqd uult ita fit ut uult. et in nullo fallit qa in sapientia sua oia uult.
imo ipa sapientia ei uoluntas e. ppter mch mali mch qd no possit uult.
adi. H. V n q sic uoluit ut caro ei eet in sangs. hi misteriu in nullo dubites sicdm

(c) 2006 Ministerio de Cultura

credis. s; uia fide habeas in ano qd hec caro illa q oblata e pmudi uita.
q q digne comedit. morte n uidebit i etnu. Hic eni xps eccle sue
mai aliqd i mistio reliqt qm hi babtismiq; sacmtu. nec n i scripturis
scis. i qb oib sps scs q pignu toci eccle e. i tn mistica salutis nre
ad i mortalitate opat. S; i is deniq; nich icredulis mirabile.
cdentib uo nich meli. nich mirabili. nichq; locupleti i h sclo pot.
nut mirabile uisu pareat oclor. s; i fid. - i intellectu diuinus
redoleat mistis. - i eisde etnitas mortalib - iparticipatio x iuni
tate corpis ccedat. hac g dcausa ab oib q facta s asclo mirncls
distat h mistiu. qr illa oia ido facta s. ut h unu credat qd x e uita.
uitas ut ds e. Et si ds uitas e qcqd x pmisit i h mistio utiq; uu
e. - ido uia x caro - sangs. q q digne maducat. - ht uita etna i
se manete. S; uisu corpeo - gustu ppterea n de mutant qtin
fides exerceat ad iusticia. - ob mitu fidi mces iustitie cleqt. Alia
naq; x miracla h unu passionis cfirmat sacmtu. Et ido n ob miracu
lu ista mutat erti in specie. s; i tuis. ut fides copbet. i spu uisime
cfitem. ut qr ist ex fid uiuit habat i tutia fidi i mistio - p fide uita
i se suscipiat manete. q securior adhuc mortal. i mortalitate pastus
q intoti ad i mortalia festinet. u n pedib s; fide c bonis opib puenit.
C ostat g modis oib qr. sic i paradiso lignu uite fuit ex q iugis subsister
stat hois si madata seruaret. - i imortalitas. - ut pusu e i eccla hoc
mistiu salutis. nic eide ligno h ee i nata. s; re uisibili ut i uisibit
i tuse e opabat. - ita liqde. - i isto comunionis sacmto uisibili diui
na ut ad i mortalitate sua i uisibili potetia. qi ex fructu ligni
paradisi nos gustu sapientie sustentat - uiuere. - qtin ph i mor
tales i aia. quadiu ex h digne sumimi. demu i meli tns positi ad
i mortalia feram. Ad h g ubu factu e - habitauit int. ut p cdm
ubu carne factu caro pficeret in cdm ubu. Qe mirru caro ubi fit
esca i h mistio cib q; fideliu. du ue cdit ee caro pmudi uita neq;

aliud aliqd q caro corpis x ergo x manet in nob. ut et nos p ea in se: man in illo
quia nichil aliud factus e q ds caro dignatione sua. ut habitaret in nob. Si
g habitat in nob. et nos in nob corpis ei maneam in illo. uitu e q in illo su
mus ut ex eo uiuam. et ido carne ubi pascem et potam sanguine:
h ec i q firmitas fidi nre. h unitas et uite communicatio. u sina
te ordo requirit succubit ro. et tam mani ext humana rone fac
ta uitas. ita ut i rone fidi uis diuitas et potestas efficax modi oib
credat. q dubitas uitis lic& bone uite sit q accipit excludit.
ne ad h sacmti itelligetia ptigat. ii. Q hoc misteriu xpi
Sacramentu dominici. nullus fideliu debat ignorare.
corpis et sanguinis q cotidie i ecca celebrat nemo fideliu ig
norare debeat. nemo nescire qd ad fide q due ad scietia i eo
ptineat. q nec fides in misterio sine scientia recte defenditur.
ne scientia sine fide q nec dm capit quq; ut pcipiat enutriet.
A c p h tam sacmti ut i uestiganda e. et disciplina x fides erudi
enda. ne forte censeam ex eo i dignu salte sin satis discunm
illd nec i telligam misticu x corp et sangis q ta polleat dignita
te. q taq; pminet at uirtute. et discneat a corporeo gustu. ut
pstanti oi sacrificio ueteris testamti. h sane siqs ignorat n discunt.
et ido timdu ne p ignorantia q nob prouisu e ad medela. fiat
accipientib i ruina. Vn dns in leuitico. Q comedit d scifica
tis i qd p ignorantia: addat. am V. parte c eo q comedit. et dabit sa
cdoti i scuario. nec contaminabis scificata filioz isrl q offert
dno. ne forte sustineat iniquitate delicti sui. cu scificata co
mederit. Et addidit. Ego dns q scifico eos. Ad dick. Sca sco4 sut.
Ys
u bi pfecto misteriu corpis x et sanguis designat. Ex q ubit potesta
te edendi n solu ois alienigena i qlini et mercennarii: uel
nec q p ignorantia tanti mistii obcecat. P ignorantia at illd p
cipit. q uirtute ei et dignitate. atq; e cestantia ipsi sacmti penit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ignorat. q nesc uere qd corp⁹ & sangis sit dni secdm ueritate lic& i
sacramto accipiat p fide. Hic qde mistiu accipit. s; nescit mistii
uirtute. Vnde salomon immo p eu sps diuini uib&. Cu sederis
ad mensa potentis ut comedas cu principe. diligent attende q
apponunt cora te. qm talia te oportet pparare. id e mortifica
tione xpi i corpore ee ferendo cotidie pdicare. Diligent g intellige
e. spualia sacramta palato mentis & gustu fidei digne pcipe. Qui
legalit quinta parte ad ea q p ignorantia comedat sup addere
e. du diuina intelligibilit. i mod. ls tn p xpi gram excipit. & p
ea uirtute fidei xpo incorporat. Alioqn qm lex iub& ad ea q co
medat aliqs p ignorantia quinta sup addere parte. cu ia n sup
eent qbus ultra addi qsspiam posset. Non eni sup addit illi rei.
q ia n e. s; ei utiq; qd acten⁹ e. Vn bene septuaginta sup ipsu
addi. v^am parte iubet. Quinta g pars illi te recte ani⁹ sup ad
ditur. ei qd p ignorantia accipiebatur. siue sens⁹ corpis it. ad in
telligibilia spiritualit cuitant. Qua si recte sapim⁹ ut recte p
cipim⁹. diuin⁹ sps q i nb e & ut p eande gram ampliat eosdeq;
sens⁹ nros ad ea pcipienda i struit & coponit. Ita sane ut no
solu gustu interi⁹ ad mistica pducat. ueru & uisu atq; auditu. nec
n odoratu & tactu in ratem illustrat qd a me ut nich in eis n diui
na sentiant. nichilq; n celestia terribile satis e qd comunicatur.
V n q. benedr. Addam quinta partem eius sup eu. ut sic alii codices h
abent cu eo. & dabit sacdoti. qr oim sctificatione mistici sacri
cii testificata. Qm sensibil res intelligibilit uirtute di p ubum
xpi i carne ipsi ac sangne diuinit transferat. ut glit p hec co
municantes ad spualia nutiunt. Si qde xpo quer⁹ & suni e sac
dos. Katholice totu tribuere oportet. totuq; ei⁹ uirtuti atq; ipsi⁹
potentie assignari. Nempe qa ipse liberat ab oi ignorantia. & re
mouet nos a carnalib⁹ desiderijs h⁹ uite. Neq; utiq; sunt trenum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

aliqd aut uile ibide suspicari s; mistica 7 spualia i is sape. ita ut
nri corpis sens? ad ea iti scificandi audi trsferat. si qs in dice pos
sit pminetior pars hois. cor meu 7 caro mea exultauert in
dm uiuu. hec te g idm uiuu tot hs exultat. q lic7 ab oib
xpi caro 7 sangs cotidie comedat. ipe tam agn uiuus 7 in te
ger pmanet. Ho eni mort. mors ei ult n dnabit. s; tam i mis
terio cotidie uacit i molat i ablutione delictox comedit. Vn
uleo i eade legis sententia ifert. Ego dns q scifico eos. Scifi
cat eos q p h copetent ad dm scificante tendut. 7 c deuotioe
m qo oportet ea pcipiut. q scificationis causa 7 n contaminatio
nis renatis i x ista posuit. Alioqn porta b iniqtate eliciti su
ut lex ait. Q scificata e taminauit. 7 comedes pignoratia.
t idigne appetes ea ex cotepu. hic g erudiri oportet eos q
pcipiut uite sacmta. ne forte siqs de fidiose salutaria igno
rat fidei rudimta. 7 ipe ad hoc ignoret. III. Sacmta qd sit t

Sacrm v g e q ep i aliq celebratione diuina ut qre dict
qi pigru salutis tdit. c res gesta uisibil longe aliud in
uisibile it opat q sce accipiendo sit. Vn 7 sacmta dicutur.
aut a secreto eo qd i re uisibili diuinitas it aliqd ult secretus
effic p spem corporale. aut a scificatione scificatiois. q tps scs ma
nes i corpe x latent h oia sacmtox mistica subtegumto uisi
biliu p salute fideliu opat. Mag g uis diuina ex h inte sre
dentiu ad i uisibilia instruit ac si uisibilit ea mostraret.
q in ti pstat ad effectu salutis p fide eni ambulam 7 n p spe
ciem. Sut at sacmta x i ecctia babtism 7 crisma. corpus q dni 7
sangs. Que ob h sacmta uocant. q sub eox spe uisibili q uidetur
secreti uirtute diuina ?ficiuntur. ut h sit i tm inuitate. q ex ti
credut uirtute fidei. Te sacmtu uiri s. i q post electione partiu
uiut unusqsq; q suo pacto decreuit. Vn 7 sacmtu dr qd se

(c) 2006 Ministerio de Cultura

creti fides inuisibilis. perfectionem inuocationis sancti. tamen alicui. sacramente-
neatur ex eo quod foris uisu et auditu uox uirantis sentitur. Fuit ergo et
xpi natiuitas atque omnis illa humanitatis dispensatio magnum
quoddam sacramentum. quia in homine uisibili diuina magestas intus obsecretio
ne(?) mirum ea que fiebant secretius potestate sua inuisibiliter operabatur.
V non misterium tamen sacramentum quod deus hic factus iure dicitur. Sed misterium grecum est. et
dicitur eo quod secreta et recondita in se habeat dispositionem. Est autem et sac-
ramentum in scripturis diuinis. ubicumque sanctus spiritus in eisdem intus aliquid effica-
citer loquendo operatur. Sed sacramento scripturarum erudiendo diuinitus
interiores pascimur. et pascendo ad operationem et disciplinam Xristi erudi-
mur. Sacramento uero natiuitatis et humanitatis eius et nos redimimur
ad ueniam. et scripture aperiuntur ad intelligentiam. et uita perennis
nobis monstratur. et potestas largitur. ut in adobtionem filiorum ex seruitu-
te transeamus. Porro babtismi sacramento intrandi ad eandem adoptionem
ostium credentibus panditur. ut deinceps in membris Xristi per eandem renas-
centiam liberati a malo unum corpus effitiamur. In quo nimirum babtismo
et deinceps spiritus sanctus in animam renascentis diffunditur. uniuersa Xristi ecclesia
uno spiritu percepto uiuificetur. et corpus unum effitiatur. Quia sicut omnia mem-
bra corporis nostri una uiuificantur et reguntur anima. ut ex eo compage membro-
rum unum corpus fiat. ita toti ecclesie membra uno sancto reguntur et uiuificantur
spiritu. ut in unum corpus Xristi effitiantur. Quia si quis spiritum Xristi non habet. hic non est eius. Nemo
ergo dubitet quod unusquisque nostrum utero matris in hunc clausus accipiat
licet occulte animam. ut sit hic in animam uiuentem ita tamen dum ut mater nesci-
at quando perceperit in illo prius quam exeat uita ingrediatur. Sic plane nemo
dubitare debet et quod in aluo babtismi prius quam in fas fonte surgat.
spiritus sanctus in eum qui renascitur aduenit et sic non uideatur. quia non minus
est diuina uirtus prouida et preparabit ad regenerationem sacre adoptio-
nis. que fuit prius in natiuitate carnis. ut uiuificaret fetum hominis
membra licet concepta sit ex delicto. Quare de re sit non dubium

nb argumtu. qd ds seruatur. oiu restabit semp pficua dispens gra.
nec qd disposuit imutet. Sicut patria ir du stup maria, ecuius fla
gitia ex libidine sata uiuificat hois mbra. qnto magis ug; psens
sps scs qui replet orbe terra offert ut oib pfide renascentib see
gr ingerat. qtin p eu mb xpi unu sentiat ex oib unu fiat
corp. Cetera sacmto corpis ac sanguis tantude pascim in ita
potam. ut ex eo nutriti unu effciam. Et ui uir uegetati
gustu ad imortalia eterna pparem. qtin spualit ia euagli
ca t angelica gra saginati in eo uiuificem. Opat aut nb i is
oib sacmtis sps diuin. liqde i scptis scis corda nra illustrat.
qui neq; q plantat neq; q rigat e aliqd. s; q icremtu dat ds.
Hic sane ezechiel ait. qui sps uite erat i rotis. Et iohs. Q ht i qd
aures audiendi audiat qd sps dicat ecclis. Cetu ipe ide opat
sps. q ccepti credit de ipo ex maria ugine. Similiq; in ubab
tismo p aq. ex illo oms regenerati, deinc uirtute ipsius sps sci
xpi corpe cotidie pascim potam sangne. Vn nec mir sps scs
q hoie xpm i utro uginis sine semine creauit. Et ia sipe pais
ac uini substantia carne t sangne iuisibili potentia cotidie
p sacmti sui scificatione opat. q uis nec usu extu nec gustu sa
poris cphendat. s; qui spalia st. fide t itellectu pcto sic uitais pdir
plenissime sumunt. IIII. Vtr sub figra an i uitate h mistiu
Quod i uitate corp t sangs fiat csectione misti, .cathei fiat sac.
nemo q ubis diuinis credit dubitat. Vn uitas ait. Caro tt
mea ue e cib. t sangs ms ue e pot. Et ut discipulis n recte itelli
gentib clarescet d q dicebat carne. t de q sangne. manifestat i si
nuat. Qui maducat mea carne i qd bibit meu sangne: i me m
net ego i illo. Si ue e cib: uia caro. Et si ue e pot: utiq; uer
sangs. Alioqn qm uer erit qd dic. panis que ego dabo caro mea e
p mudi uita. n ua sit caro. Vnq; panis q d celo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

descendit uerus est panis. Sed quia xpistum uorari fas dentibus non est. uoluit in mis
tio huc panem uinum uere carnem suam et sanguinem consecratione spiritus sancti poten
tialiter creari . et creando uero cotidie pro mundi uita mistice immolari. ut sicut
de uirgine per spiritum uera caro sine coitu creatur. ita per eundem ex substantia
panis ac uini mistice idem xpisti corpus et sanguis consecretur. De quo uidelicet carne
ac sanguine. Amen amen inquid dico uobis. nisi manducaueritis carnem filii hominis et bi
beritis eius sanguinem. non habebitis uitam eternam in uobis. Vbi perfecto non aliam quam ueram
carnem dicit et uerum sanguinem. licet mistice. Vnde quia misterium est sacramentum nec
figuram illud negare possumus. Sed non figura est quomodo uerum est quoniam ueritas esse possit.
Omnis enim figura alicuius rei figura est. et semper ad eum refertur ut sit res uera cuius
figura est. Nam figuras ueteris testamenti umbras fuisse nemo qui sacras litteras
legit ambigit. Hoc misterium aut ueritas est aut figura. ac per hoc umbra est. Aut
certe conceditur hoc totum utrum ueritas dici quare sine falsitatis umbra. quomodo uis
misterium huiuscemodi res appellari debeat. Sed figura esse uidetur dum frangitur. dum
in specie uisibili aliud intelligitur quam quod uisu carnis et gustu sentitur. dumque
sanguis in calice simul cum aqua miscetur. Porro illud fidei sacramentum . iure ueritas
appellatur. Veritas ergo dum corpus xpisti et sanguis uirtute spiritus in uerbo ipsius ex pa
nis uinique substantia efficitur. figura uero dum sacerdos quod aliud exterius gerit.
ob recordationem sacre passionis ad aram quod semel gestum est cotidie immo
latur agnus. Sed si ueraciter inspicimus. iure simul ueritas et figura dicitur. ut
sit figura uel caracter ueritatis quod exterius sentitur. Veritas uero quicquid de hoc misterio
interius recte intelligitur aut creditur. Non enim omnis figura umbra uel falsitas.
Vnde paulus de unico dei filio ad ebreos loquens ait. Qui cum sit splendor
glorie et figura substantie eius portansque omnia uerbo uirtutis sue purgationem pec
catorum faciens. Quibus perfecto uerbis . duas in xpisto substantias declarat et utrasque
ueras. Nam cum dicit quod cum sit splendor glorie diuinitatis. cum substantialem
predicat. Cum uero figura uel caracter substantie eius humanitatis designat
naturam in qua corporaliter plenitudo inhabitat diuinitatis. et tamen in
utroque unus et uerus xpistus deus catholice confitetur. Vnde unam rem sumit ad

(c) 2006 Ministerio de Cultura

demostrationem duarum substantiarum. que figura substantie et caractere nomi-
natur. Quia sicut per caracteres et litterarum figuras infantia nostra prius pertingit gradatim ad
lectionem. deinde ad spirituales scripturarum sensus et intelligentiam: sic infantia
mentis nostre ad divinitatem patris pervenitur. Et ideo utique figura vel carac-
ter substantie illius vocatur. Quid enim aliud sunt figure litterarum quam caracteres
earundem. ut per eas vis et potestas huius spiritus. platonice oculis demonstretur.
S ic itaque formatur verbum caro. ut per carnem nostra infantia ad divinita-
tis intelligentiam nutriatur. Verum tamen neque caracteres litterarum falsi-
tas neque aliud quam littere. neque verbum falsitas dici potest neque aliud quam deus.
licet figura vel caracter substantie divinitatis vere dicatur. quia nostra
infantia per se ad spiritualia intra intelligenda pervenit. et sensibus nostris ut
ea que in illo sunt caperet visibilem se ostendit. Sed quia illum secundum carnem
celos oportuit penetrare. ut per fidem illuc in illo regnanti confidentius ap-
peteremus. reliquit nobis hic sacramentum visibilem figuram et caracterem carnis et
sanguinis. ut per hec mens nostra et caro nostra ad invisibilia et spiritualia capes-
senda per fidem uberius nutriatur. Est autem figura vel caracter hic quod exterius sentitur.
sed totum veritas et nulla adumbratio quod intrinsecus percipitur. Ac per hoc nichil
aliud hic inde quam veritas et sacramentum ipsius carnis aperitur. Vera utique caro
Christi que crucifixa est et sepulta. vere illius carnis sacramentum quod per sacerdotem
super altare [illegible] consecratur. Unde ipse dominus cla-
mat hoc est corpus meum. [illegible] neque [illegible]
carnem illam [illegible] credere [illegible] potestate
[illegible] verbum caro fieret [illegible] Christi
per [illegible] explicare
possit [illegible] et scientia
[illegible] subtilitatis [illegible] potestate [illegible] voluntate quod po-
tentia divinitatis [illegible] efficaciter
operatur. Ita ergo habeatur scientia [illegible] teneatur fidei simul-
tas veritatis. quamdiu [illegible] per fidem ambulamus et non per speciem. ~.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Immolationem. V. Quid sit inter immolationes veterum figurasque legalium.
illam agni figuram fuisse passionis Christi. et inter sacramentum divini corporis et sanguinis.
et huius communionis recte nullus fidelium ignorat. Sed quantum sit inter
illud et hoc sacramentum, seu inter cibum qui de celo descendit nec non et aquam quae de petra
profluxit, atque inter istud spiritale ac divinum commercium quorundam arbitrio: –
praesertim cum beatus apostolus clamet quod omnes patres nostri eandem escam spiritalem
manducaverunt, et omnes eundem potum spiritalem biberunt. Ubi si eandem percepe-
runt escam et eundem potum, quid necesse fuit immutari quod ipsum erat? Aut
dari quasi aliud, si nichil amplius est? Et ex quo fatendum sic eandem fuisse quod nunc
percipimus escam, eundemque potum, sic eandem fuisse petram de qua manavit
aqua ut fertur apostolo teste probatur. Eadem quippe fuit esca, quia manna spiritaliter
percipientibus typus fuit esce corporis Christi, et aqua illa quae de petra fluxerat potus
et figura sanguinis. Siquidem in praefiguratione idem, sed non idem in adimpletione veri-
tatis. Quia quod tunc adumbrabatur in designatione figurarum, imago veritatis et
umbra corporis atque exemplaria erant. Hic autem mysterium implere veritatis
et facta est eucharistia, ex resurrectione carnis Christi quod prius per agnum vel per eandem
celis escam figurabatur credentibus affutura. De hoc pane dictum cecinerat in
parabolis. Panem angelorum manducavit homo. Alioquin esca illa licet de
celo venerit et potus quia corporeus erat angelis non congruebat. Sed ille utique pa-
nis et potus qui per hoc praesagiebatur, Christus qui cibus est angelorum. Et sacramentum hoc
vere caro ipsius et sanguis quam spiritaliter manducat et bibit homo, ac per hoc unde
vivunt angeli vivit et homo. Patet ergo quod et agnus ille legalis et manna
et omnia huiusmodi quae figuram gesserunt carnis et sanguinis Christi qui passus semel
in pascha et cotidie super altare die mane ac vespere immolatur. Non tamen
figuram illi habuerunt mysterii et significantias ut sacramenti latuit. Totum enim veri-
ta gratia fidei quae fruum praefulsit. Qua profecto illi per hoc qui promissa sus-
pirantes participabantur tantundem per fidem et de figuris sacramen-
tum veritatis intellegebant. Nos vero longe a patribus hanc gratiam repromis-
sam suscepimus, et susceptam veneramur. Venerantes autem ex ipsa pas-
cimur.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et potum. Hanc figuris quidem legalium et enigmatibus adumbratam, sed iis de tec-
tis et euacuatis sola ueritate fruimur. Verum carnem Christi et sanguinem in mysterio
sumimus. Unde Saluator: Caro inquit mea uere est cibus et sanguis meus uere est po-
tus. Hanc qui manducat carnem et hunc qui bibit sanguinem habet uitam eternam.
Ceterum dominus ad iudeos. Patres uestri inquit manducauerunt manna in deserto
et mortui sunt. Numquid et nos qui ista comedimus temporaliter non moriemur sic-
ut illi? Moriemur utique, sed non sicut illi in anima quia illi carnalia manducantes
mortui sunt in eternum. Nos autem cum uitam carnalem in eo sapimus in morte spiritaliter
totum spiritaliter intelligentes in Christo manemus. Id ecce de iis qui recte perceperint
clamat ipse: Qui manducat hunc panem uiuet in eternum. Non enim autem propter
hanc uitam nemo moriatur temporaliter, sed propter eternam caro Christi et sanguis sumitur
spiritaliter. Ad quam uiuimus uitam nec illi sunt ingressi qui praedigne in figura ista
percipiebant donec ueniret gratia ubi illis pateret repromissa. Verum pa-
ter quia mittit intelligere est quia ius eadem esca idemque potus ab apostolo praedicetur. quia inde
nec dum uiueret sed in spe a figura uel promissio ueritatis inerat. De quo spiritali intel-
ligentia atque fidei sacramento illis licet futura in percipiebant ita ut nec illis
deesset in spiritu quod iam spe potarent. nec nobis quae acta ipsis recolendo ad fidei
firmitatem et uitam percipiendam copiosius proficiant. Nos tamen et illos
spiritalis perceptio uiuificat. quia bibebant illi de spiritali consequenti eos petra.
significans quod Christus post eos uenturus esset credentibus. Alioquin sapere secundum car-
nem mors est. Quia tamen uitam Christi carnem spiritaliter percipere uita eterna est. VI. Quod

Hoc sane sit autem digne ad uitam percipere corpus et sanguinem Christi.
Christus ex persona sua. Qui manducat inquit meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in illo. Hoc ergo manducare illi carnem
et sanguinem bibere, si in Christo maneat et Christus in illo qui percipit digne manere
possit. Ille ergo in Christo manet qui renatus ex aqua et spiritu nullo mortali cri-
mine reus tenetur. et Christus in eo utique qui aperuit illi ianuam fidei. In
spiritu sancto esse effectum membrum eius et in eius corpore et templum spiritus sancti. Quia si quis
spiritum Christi non habet, hic non est eius. Qui autem eius non est, uere nec in illo nec in corpore eius esse

Et bibimus quia et nos spiritaliter ac comedimus spiritale per carnem in qua uita eterna esse creditur.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

por. Et qui manet neque spe uita uiuit in corpore illo utique
nec est neque in eo potest esse: quia omnino sine uita est. Hanc mentalis comune
re autem longe alienatur. Hec quippe est quod ait. Qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in illo. Aliquin non
potest in me maneat et ego in illo. carnem meam manducare non potest.
neque sanguinem bibere . . . Vide quomodo est quod manducant homines. ecce
omnes indiferenter quia . . . sepe sacramenta altaris percipiunt. Percipiunt plane. sed alius . . . carnem Christi spiritualiter manducat et sanguinem bibit. alius uero non . . . quia uix bucellam de manu sacerdotis
uidetur percipere. Et quod accipit cum una sit confectio. si corpus et sanguinem
Christi non accipit. Ve quia reatum accipit indigne sicut apostolus Paulus ait: Iudicium
sibi manducat et bibit non probans se prius. nec diiudicans corpus Domini.
e ecce quod manducat peccator: et quod bibit. Non utique sed carnem tantum
et sanguinem. sed iudicium. licet uideatur eo certius sacramentum altaris percipere. Et quare: quia se non probat. nec diiudicat corpus. Cogitat enim
in fidelis dignum escam quam indignus possit accipere. Non aliud quod est attendens
nisi quod uidet: neque aliud intelligens nisi quod ore sentitur. Neque quod credit
aut intelligit qualem sumptum iudicium sumit. Sepe quia sunt omnes et uno
eodem inuisibiliter comunicant nec si aliquando sit uel fuit in eo satis est fide sumunt.
p preterea illi uitam sacramenti subtrahitur et in eodem ob presumptionem iudicium re-
atus duplicatur. Vnde apostolus. probet se ipsum homo prius: et sic de pane illo edat et de ca-
lice bibat. Quibus duobus seruatis: uidetur utrum digne accipere
possit. uidelicet ut diiudicet corpus Domini quod est. quantum uel sacramentum. qualiter
uiuit sacramentum. quia diuinum ac spirituale est. Deinde semet ipsum probet utrum
in corpore Christi sit si Christus in eo maneat. Aliquin non in illo spiritualiter uiuit. et semet
ipsum ad percipiendum idoneum probet: iudicium sibi manducat. quia bono
male utitur. Vnde non illud ad uitam sed in eo iudicium ad penam sumit.

Tribus sane. VII. Quibus modis dicitur corpus Christi. —
modis in scripturis sacris corpus Christi appellatur. Profecto quia genialis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

x̄ ecc̄la corp' ei' ē. ū x̄ caput. & nos electi m̄bra dicim'. ex q̄b' unu colligit'
cotidie corp' i uir' pfectu̅ & mensura̅ etatis plenitudinis x̄. Corp' aut̄
x̄ sponsa id ē ecc̄la uxor dr̄ ut ille ait. Et erunt duo
icarne una. Hic q̄ sac̄mtu̅ magnu̅ ē. i x̄ & i ecc̄la. Q̄d si x̄ & ecc̄la i
carne una s̄. utiq; unu̅ corp'. & sponsi caput. singli aūt electi alt̄
alti m̄bra. Ex q̄b' uidelicet q̄cūq; tollit̄ m̄bru̅ x̄ & fac̄ m̄bru̅
meretris. aut ē te pro q̄d lib; grue delictu̅ m̄bru̅ diaboli. Is psec
to ia̅ n̄ ē i corpe x̄. q' fact' ē alterius m̄bru̅. Jdeo ecc̄ ei' & ille
eode ch mistio corpis x̄. q̄ sane corpus ut ura caro x̄ sit p unitat̄
uita p spm̄ scm̄ e sec̄t. ex q̄ n̄ h̄nt potestate ede q̄ ex ad illo s̄unt.
E lecti aūt eo ē digne q̄ s̄ut i corpe illi' ut solu̅ corp' x̄ dicu̅ ē i uita ipsi'
carne refittat. & discat michi aliut cepe q. x̄. n̄ aliunde uiuere. n̄
aliud ee q̄ corp' x̄. Ceter̄ illd corp' q̄ natu̅ ē de uirgine i q̄ uita
trāsferet q̄ pependit i cruce sepultu̅ ē i sepulc̄. resurrexit a mortuis.
penetrauit celos. & nunc pontifex fact' i etnu̅ cotidie i plat p nobis.
A d que si recte communicam'. uite dirigim' ut ex ipo & ab ipso nos
corp' ei' carne ipsi' illo manente i teg' firmam'. Q̄m nimir̄ caro ipsa
ē & fruct' ipsi' carnis ut id ē sep' maneat & huiusmodi s̄ol q̄ i corpore
pascat. Si eni̅ ydria farine & lechit' olei seu panes sedo crescut̄
& n̄ minuit̄ du̅ satiat. q̄d putas caro x̄pi. Arbor q̄ de ligno uite
x̄ne i ecc̄la ē cui' imago i paradiso arbor illa fuit. Jdeo scire con
uenit q̄ ueritas hec coplet' q̄ p' figu̅ p'misit. Na̅ si hoi ex illa sep̄er
di seruatis ma̅datis ede licuiss&. nu̅q̄ mori potuiss&. Sic itaq;
ex ligno corporis q̄cq; spualit' comedut. si ma̅data obseruau̅t
nu̅q̄ i spu̅ mortales erit. Aliocqn pderedi s. ut meti re i seruit.
V n̄ lignu̅ uite uite dr̄. q' sic illd i mortalitate corpi sup'tum
p'stituisse. ita istud i mo solit' uita̅ p'stat cu̅ obseruatione ma̅da
toru̅ di etnu̅. De q̄ i laude sapientie. Lignu̅ uite ē is q̄ app'hedit
ea̅. Et i apochalipsi iohis. Q̄ uicerit dabo ei edere de ligno uite.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

quod est in paradiso dei vitae. Quia profecto non aliis largitur, et in iniustis quam
innocentibus. Sed quia in dictis vocabulum corporis Christi diximus, restat ut in
telligere scripturas sanctas doceamus atque Christi quod saepe typice corpus Christi interpretari de
[illegible] corpus [illegible] [illegible] dominica [illegible] ut
[illegible] corpus solum [illegible] [illegible]
[illegible] ei [illegible]. Verum [illegible] sacramentum
velit nolit [illegible] magnum in Christo et in ecclesia [illegible] duci carne u
na [illegible] si una caro [illegible] et ecclesia in unum [illegible] ambo plenius
[illegible] illo in [illegible] [illegible] ut tollat peccata
[illegible] in [illegible] ipso [illegible]
efficiatur. VIII. Quod si hac communione aut iudicium percipitur aut premium.

Hic [illegible] in [illegible] peccatoribus [illegible] peccatum [illegible] accipere
[illegible] iudicium [illegible] [illegible] damnabiliter
[illegible] corrigatur [illegible] humanam cum iuda [illegible]
communionem [illegible] Verum [illegible] celebrans
iudicium male accipientibus [illegible] de
manu [illegible] [illegible]. Non [illegible] ostenditur fu
turum iudicium [illegible] sancta [illegible] lapsus accepit [illegible] factus
[illegible] ut [illegible] [illegible] obid iudi
cium recipiat [illegible] iuda culpe socieatur ob [illegible]
[illegible] in conscientia damnatur [illegible] sine penitentia [illegible]
[illegible] sancta iustitia temerare. Haec [illegible] [illegible] maiestatis
[illegible] dum exigitur [illegible] [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] manu [illegible] sublimitati [illegible] futura
[illegible] assistit [illegible] accipit. Verum sacerdos cum incipit immo
lare [illegible] iube [illegible] [illegible] manus angeli tui in sublime al
tare [illegible] conspectu divinae maiestatis tuae. [illegible] al
[illegible] accipe quod de altari in sublimi [illegible] [illegible]. Sed
[illegible] [illegible] in celum ante conspectum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

diuine magestatis tam subito offertur. cum tamen aut panis aut caro
licet dicatur. in manu sacerdotis inuisibiliter semper tenetur. Hic ipse est
felix olim et sacramentum ut mysterium uocatur. Sicut totum inuisibile fie-
ret. nullum ideo mysterium et secretum esset. nulla fides. nulla uis spiritalis. nulla
alia res quam que oculis et gustui subiaceret. Nunc autem longe aliter uirtus
diuina interius operatur. quia per fidem ambulamus non per speciem. Habet
enim fides primum meritorum. ut quod per fidem et sapiunt. hic intus totum
probeat. Unde scriptum legimus. Dedisti eis domine panem de celo. habentem
omne delectamentum et omnem saporem. Aliquin in per fidem et intelligentia
quod preter panem diuinum intus gustantibus sapit. Et ideo populus ille car-
nalis manna fastidiuit. quia in ibi non nisi carnalia quesiuit. Ceterum quibus om-
ne saporem et omne delectamentum prebuit. eandem de celo escam quam nec per-
cipimus. spiritalem in typica illa perceptione interiore sapuit. Hic apostolus patres
nostros eandem comedisse escam spiritalem testatur. sed non in pluribus eorum bene
placitum fuisse deo. profecto quia fastidientes spiritalia carnaliter sapiebant.

AG R Hi ipse patres non spiritalia pergustantes sed infideles plane patres pha-
riseorum de quibus dominus dicebat et mortui sunt in deserto. illi utique mor-
tui sunt in quibus beneplacitum non fuit deo. Isti uero mori non potuerunt spiritaliter
comedentes. quia eis esca illa celestis saporem et delectamentum inmorta-
litatis prebuit. Similiter itaque in nunc in ecclesia cibus iste quibusdam est uita re-
medium quibusdam uero pena et supplicium peccati. Porro illis uita est quibus
Christus est uita. illis uero mors qui per carnem ignorantiam umbra sunt diaboli.

v Nos. disce aliud gustare quam quod ore carnis sentitur. aliud uidere
quam oculis istis carneis monstratur. Disce quia deus spiritus in localiter ubique est in intelli-
ge quia spiritualia hic sic nec localiter sic utique nec carnaliter ante con-
spectum diuine magestatis in sublime feruntur. Cogita quod si quis pia
corporeum potest esse sublimius cum substantia panis diuini in Christi carne
et sanguine efficaciter intus commutatur. ita ut deinceps post confectionem
iam non Christi caro et sanguis intacte credatur. non aliud quam Christi panis de celo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

accedentibus estimetur. Putas ne aliud esse altare ubi Christus pontifex assis-
tit, quam corpus suum, per quod nunquam deo patri vota fidelium et fides credentium
offert? Quod si vacitur corpus Christi altare illud celeste creditur: iam non ali-
unde carnem et sanguinem quam de ipso Christi corpore sumere putabis. Ceterum de angelorum
presentia dubitare omnino non debes, quia ad hoc sunt secundum apostolum Paulum ad-
ministratorii spiritus positi in ministerio propter eos qui hereditatem accipiunt
salutis. Ideo in tanta angelorum frequentia quam terribile sit indigne ad co-
munionem accedere, liber quisque cogitare. Immo quam terribile sit
ipsius corporis et sanguinis sacramentum, ubi plenissime virtus Christi accipitur, neque
ab alio quam ab ipso Christo pontifice porrigitur, licet visibilis sacerdos assistere
et figurate tribuere videatur, quia sicut iste per ignorantiam omnibus indifferenter tribuit,
Christus virtute maiestatis sue interius cui ad remedium, cuique ad iudicium
non tribuatur divinitus decernit. Quis enim carnem ipsius et sanguinem non ab ipso
vere percipit, cum est Christus? Sed tamen alius accipit ministerium ad iudicium
damnationis, alius vero virtute ministri ad salutem. Ita unusquisque cum Iuda con-
temptu suo vicinus est, communis reus tenetur, cum Iuda utique condempna-
tur, et qui cum Petro ac cum ceteris fidelibus ac devote participatur, cum Petro
coque et cum ceteris apostolis in corpore connectitur. Hic ergo iudicium invenit, calicem
mortis recipit, ut doceatur quod contemptoribus inveniat, si damnationi ac
scientia pedem de mensa domini non retraxerit. Unde dominus ad Moysen in
Levitico: Loquere ad Aaron et ad filios eius ut caveant ab his que conse-
crata sunt filiorum Israel, et non contaminent nomen sanctificatorum meorum. Ego dominus. Dic
ad eos in quod et ad posteros eorum: Omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea
que consecrata sunt, que obtulerunt filii Israel domino, in quo est inmunditia, peribit coram domino.
Ego sum in quod dominus. Ubi non solum sacerdotes tangit et ministros altaris,
verum etiam omnem de stirpe vere fidei, licet ultimum in ecclesia habeatur, ut hanc
legis sanctionem in commune custodiat. Alii quippe Israel nomine tenus
appellantur, alii vero vere videntes deum. De cuius natura stirpe nemo immun-
dus debet accedere ad ea que consecrata sunt filiorum Israel, quia nemo nisi

(c) 2006 Ministerio de Cultura

miidus ac talis e mme digne pot ea sumere. Si q's aut i digne ac
cepit mat e i mudicia peccati pibit cora dño. Hinc e ut sep
tuagita i tptes eduxerit ds ad usar. tab oi repellit commu
one sps. Vñ postea sicut resuscitate micta i cstu corpe tal
q's lib7 forte re iserit fuit. t ppenitentia uiuificat. deb7 no
mini d cotepru q d pcris culpe reatu. q salutaria uite mis
teria suspsit ad iudiciu. medullit cord i gemisce t ad ubero
re amoris gram eo q euaserit i ardescere. Hic e q consecta si
dño n aliox e cib n q's i dño. q hijs soli usuris dnos. Vñ
illox uire osecta ide filiox isrt dicunt. Ne putes legis latore
dnu d is tantu q i lege sacbat ista sanxisse. pterti cu illa
nichil aliud fuere q ub futox. Vñ terribiliis e ad eu i mu
du accede. ii sacdos e ille q potestate ht corpus t aiam pde i
gehenna. Et q i fine cludit. Ego dns. ac si patent dicat. Ego
s scrutans corda t renes. Ego scificas digne accipientes. Ego
q sol potestate habeo aiam pde male accipientiu. Et q q's ac
cedis huc. attende t timeas potifice. n eu que fallere te pu
tas. sed illu cui cuncta patet. t timeas pcipe n uirtute sps sci
sz iudiciu sacrum. Judiciu aut sacmti e ut habeat reus po
ris culpe delictu. deinde cteptus sui peccatu ide supbie ut
sacilegiu cet dni. q scs aus e scta cingere q n licet n mudis.
h ic e patet q gui e tal q lib7 conceperit facinoris. q q pri ad
miserat. Nã iudas donec bucellã acceper q uis iam e sautu
iret dñ tam ad in bonitate leuit crebroq; nec cu aliis nc solus
monet. Sz pq idigni mistica psupsit. i uasit eu diabolus.
t q pus nutabat ut acceperit ci muo fecas eruit. hic q; i libro
samuel cu d peccato sacficiu filios suos heli moneret. dictu
legimi. No e eni bona fama filii q audio de uob. Si peccauit
uir i uiru. placari ei pot ds. Si aut peccauit i dnm q's orabit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

p eos: iacet quę apud eum ipse iam uenientem inueniet. quam dum toti
creaturę erepti nescit in eius intuitum ad sanctificata immo nec ad corpus
et sanguinem ipsius indignus accedit. Talis profecto nec dei uere presentiam
nec frequentiam formidat angelorum: si sic se egerit quasi nulla que eis scien- hye
entiam uideat. Propterea dominus cum peccata iherusalem et abominationes
que fiebant in templo per uisionem ostenderet. inter cetera dicitur sex uiros
uia portę superioris aduenisse. et ecce unusquisque eorum in manu
sua ferebat uas interfectionis. Ubi septuaginta securem
ad tulisse dixere: de qua dominus. ecce securis ad radices arborum
uidelicet ad cogitationes singulorum posita est. In quorum medio
uir unus uestitus lineis. et atramentarium habebat scriptoris ad re-
nes suos. Qui profecto ingressi steterunt iuxta altare eneum quod
erat in atrio templi. Per quod innuitur presens altare quod ex bonum uitę in tempore
dum militię nostrę sumus manifestissime designatur. quia illud
aliud in templi in fra sancta sanctorum aureum fuisse legitur. Ex quo illud in-
telligibile et monstratur altare in orationes omnium et uota offeruntur
singulorum a summo pontifice christo domino. Et ideo ad illum mundo corde per-
tingere. ad istud uero in te sunt et corpore absque ulla in munditia debe-
mus. quia sacerdotum uotum illo pro nobis offerre altari. quo innuitur
christo concordiam uideret omnium fide cuiuis singulorum. illud quoque caelo patet hoc peccat
[illegible] ... ecce ui [illegible] hye
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sente uiderunt damnationis [illegible] Hic
in manu sua uas interfectionis tulisse scribuntur [illegible]
ta fuerat de cherubin [illegible] plen-
ni [illegible] ad uirum qui indutus erat lineis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

& atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis. Qui uere profecto uir xpm
in religionis uestitu habitu pontificis de quo scriptum est. Tu es sacerdos in
eternum. secundum hordinem melchisedech. Et hic atramentarium scriptoris ad re
nes suos. ut omnium peccata describat. & eorum a peccatoribus numerum se
greget. & maxime domino ad altare ueniunt. unde bene illud stare phibe
tur. ut milites ad stipendia uite percipienda accedentes diuinitus
designat. cui eum in medio candelabrorum aureorum assistere dictum est. Tran
si per medium ierusalem. & signa thau super frontes gementium & dolentium
super cunctas abominationes que fiunt in medio eius. hic quod alibi dicit ipse.
Et ambulabo in ipsis in terra eos. & ero illorum deus. Quorum uero inquit. Illorum utique su
quis signatum est signum crucis. mortificationem scilicet ihu in cor
pore suo secum ferentes. qui non solum sua sed aliorum cotidie lugent
peccata. & possunt dicere cum propheta. Signatum est super nos lumen uul
tus tui domine. Ceterum ad eos in quorum manibus uasa interfectionis erant.
fit ilico uox propheta audiente. Transite post eum per ciuitatem & per
cutite. non parcat oculus uester neque misereamini senem & adoles
centulum & uirginem paruulum & mulieres interficite usque ad
internitionem. Omnem in quo fuerit thau uideritis. ne occidatis.
Et a sanctuario meo incipite. Siue ut lxx. a sanctis meis incipite a sa
cerdotibus tuis & ministris altaris. Non quod sancti sint sed quia promissione
sancti uocentur in populo ut qui causa peccati in plebe sunt. primi exci
piant supplicium. quia tempus est ut iudicium a domo domini incipiat.
Sed ne putares sine causa iuxta altare stetisse. fit ad eos
uox diuina que ultimam in urbe non completur. Contaminate domum
& implete atria interfectis. Quia nulla est religio. ubi offensio pecca
offerentes contaminat. Et ideo uir e unde peccatum. inde iudi
cium incipit. quia peccato mortuus contaminat post atria templi & pro
phanat sancta dei in mundo ea exigit. Nec sit error iudicii ubi
uidere est & de septem suorum militum. ubi dei patris xps ihus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

penet̃bilior: oī gladio ancipiti. discretor. q̊q; cogitationū 7 me
dullarū. ptĩgens usq; ad diuisionē aīe hac spũs. Vñ aplŝ de
his q̊ indigne sumunt ñ diiudicãtes corp̃ dñi. ppt̃a ĩquid inbecil
les sunt 7 dormiunt multi. Dormiũt ĝ inde multi ñ sono pacis
s; sono mortis. cũ iniustitio eor̃ q̃ ad h̃ positi s̃ puniunt̃. In be
cilles ũ fiebãt q̃a uariis languorib; ideo cruciabant̃ q̃dã ut co
rrigerent̃. q̃dã ũ ut iã incipẽrẽt torqri in metu eor̃ ceti sanarẽ
t̃. Alioqn plage 7 infirmitates. nũq̃ ĩ ipso x̃ tam ẽ bel scẽr p̃ser
ti cũ ex his q̃ ex egipto ĩ sig̃a scẽ ch̃ie ecle egrediebant̃ lectũ sit
nullum fuisse infirmũ. Nã 7 ideo lignũ uite dr̃ q̃ hãc ũtute di
uinit̃ acceper siq̃s ex eo manducaret. ut sanitate corporis
ad inmortalitatē firmaret̃. Quãto mag̃ ex h̃ p̃stat̃ ñ ne mo
riat̃ in carne s; ne ledat̃ q̃sq; a diabolo. dũ eũ ũt̃ sanguis de
fendit. S; forte ad h̃. Si ppt̃a ĩquid infirmant̃ 7 dormiunt multi. ẽ
ñ apte. p̃serti cũ mag̃ illi puniant̃ q̃ di correctione indicant̃
indigni. Attamen q̃a q̃a fides renator̃ exercenda erat 7 p̃bãda
nec ñ 7 doctrina p̃ceptor̃ h̃s erudientib;. tam nec dubiũ q̃n fi
delis uitã: 7 cẽptor ũ mortẽ accipiat. Alioqn si sẽp ĩ peccantibus
aperta ultio fieret. terror hoies cõpelleret ñ fides 7 religio ad p
bitatē mor̃ inbueret. Vñ scdm aplm cũ aliqs infirmat̃. prius
adhibenda ẽ cõfessio peccati. deinde oro plurimor̃. p̃ sctificatio
unctionis. q̃ĩ possibile ẽ p medicinã sanari ullis artis. que diui
na ultio p̃mit. Et si medicina ẽ sectanda. tamñ h̃ plus agẽdũ
xp̃iano: qm̃ si iã gl̃is p̃mutis ẽ uẽta. tastim ñ ẽ munda coram
eo. quãto mag̃ h̃ inmundus p̃bat̃. in cõfessione 7 bonis opib; co
tidie purget̃. Veruntamñ q̃ sepe g̃uib; peccatis diuina pa
cientia lier p̃mittit indigne parcẽ ad tẽpus. 7 expectat ad pe
nitẽtiã: ñ ideo securitas subripiat. q̃ thesaurizat ẽ tẽpn̄ iedo
irã in die ire 7 peccata in dño mag̃ accumulat. Certũ sit eñ

(c) 2006 Ministerio de Cultura

qui ultores angeli nec semel indigne communicanti parceret.
Sed bonitas christi in eius iudicio pendet omnia cui commissum est ut signum
ponat suorum in frontibus gladium suspenderet. et removeret interdum
momentanea morte. Unde postea resipiscentibus duplex in penitentia
debet esse licet. et qui male gessit et qui demum ad iudicium male pre-
sumpsit. Quod sane delictum nullo alio nisi christo interveniente donabitur.
Unde in lege ob hoc qui in sacrificatis deliquid aries per quem intelligitur
christus offerri iubetur. ut apud dominum patrem deus hic pontifex in eternum inter-
pellare per fidem credatur. atque ipsum pro se mortuum et vivum cotidie
redivivum per fidem offerat. Alioquin qui iam peccavit. quis ora-
bit pro eo nisi deus. qui ideo nostras infirmitates assumpsit. ut con-
patiatur nobis. et per eum donet veniam ex delictis et iniquitatem ad-
missis. Veruntamen nec hoc dicimus ut idoneus aliquis aliquid
pro nobis in istis non debeat intervenire. sed totum christo debemus adscribere.
qui suas iniurias libenter remittit. et pro delinquentibus ille sicut
pater in cruce fecerat etiam se patri offerendo idoneus exorator in-
tervenit. VIIII. Quod necesse fuit quod semel gestum est a christo cotidie
ITERATUR ac cotidie immolari. et quod boni sumunt hic mistica digne
oblatio licet christus semel passus in carne per unam eandemque accipi-
mortis passionem semel salvaverit mundum. ex qua morte idem entibus.
resurgens ad vitam. mors ei ultra non dominabitur. Quia profecto sa-
pientia dei patris necessarium pro multis causis hoc providit.
Primo siquidem quia cotidie peccamus. saltem peccatis sine quibus
mortalis infirmitas vivere non potest. quia licet omnia peccata dona-
ta sint in baptismo. infirmitas tamen peccati adhuc in car-
ne manet. Unde psalmista. Benedic anima mea domino. Qui pro-
pitiatur omnibus iniquitatibus tuis. qui sanat omnes infirmitates tuas.
Et ideo quia cotidie labimur. cotidie pro nobis christus mistice immolatur.
et passio christi in misterio tenetur. ut qui semel moriendo mortem vicerat.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

cotidie recidiua delictorum per hoc sacramentum corpus et sanguinis pec
cata relaxarit. Vnde oramus. Debita dimitte nobis debita nostra.
Quia si dixerimus quia peccatum non habemus ipsi nos seducimus et ueritas
in nobis non est. Sciendo quia ut sic fuit arbor uite in paradiso. ita sancta dei
ecclesia que paradisus deliciarum in canticis appellatur. habeat in se misti
cum uite. quod in eodem ligno figurabatur. Ex quo qui edunt seruantes man
data uite. neque possunt mori in eternum. Quod si ueluti adam
inobedientes a diabolo rursus peccato mortis percepti fuerint. sicut
ille de paradiso remouentur absciscis altaribus et a ligno uite scilicet
accipere sanguine christi. quod est uere paradisi lignum. cuius folium non defluet.
et omnia quecumque faciet prosperabuntur. Remouentur autem ne sumant de ligno ui
te et male uiuant ut moriantur. immo ut resipiscant a malis suis. et
per penitentiam reconciliati. christi per hunc cibum rursus reinserantur uisce
ribus et feliciter deinceps uiuant in eternum. Hoc per agunt sacerdotes
christi in ecclesia et monstrant quod futurum est in illo ultimo examine quando se
parabuntur iusti ab iniustis. sed hi sicut adam expulso spes mansit
redeundi ad uitam per penitentiam: ita percussis a ligno uite patet
facultas si uelint redire ad ueniam. Vbi enim penitentia in tecelerit.
certa spes percipitur. quod in uite adimi christum mori non potest si reconcilia
tus maneat in christo. Tertio. ut quecumque digne hanc uitam sumant. re
nati unum efficiantur. ut sic in probatissimum christi induuntur. ita ipsi
in eis per hoc sacramentum corporaliter maneant. ut sint credentes unum in
christo et christus in eis maneat. quatinus illud compleatur quod ipse ad patrem orat. Non
pro his autem rogo in quod mundi. sed pro his qui credituri sunt per uerbum eorum in me.
ut omnes unum sint sic tu pater in me et ego in te. ut ipsi sint in nobis. Hic
itaque unitas non sic heretici [illegible] sola uoluntate in christo patrem in
et filium predicatur. et sic laborant ex eo quod ait. Ego et pater unum sumus.
Temptant quod ad humanitatis illo consentire consensum. ut unitas uolun
tatis ius sit in natura. sic multitudinis credentium in quibus erat dicit cor unum et ani

bit

una fuisse. Sed nos patrum uestigia sequentes. credere oportet quod deus
ex deo substantialiter genitus naturaliter sit quod pater. Ac per hoc unitatem
naturae patrem et filium unum esse probatur. Nec non et christus hodie in nobis non solum per con
R. cordiam uoluntatis. sed etiam per naturam in nobis sic et nos in illo recte manere
dicitur. Nam si uerbum caro factum est. et nos uere uerbum carnem in cibo dominico
sumimus. Quomodo non christus in nobis manere naturaliter uidetur. non existimatur. qui et
naturam carnis nostrae inseparabilem sibi homo natus deus assumpsit. et naturam
eternitatis sub sacramento in nobis communicandae carnis admiscuit.
Et ideo plures sumus idem in patre et filio ac spiritu sancto unum sumus. quia pater in christo et christus
in nobis esse probatur. Hinc ergo et nos in christo naturaliter unum corpus efficimur.
et quisquis patrem in christo naturaliter credit. credat se naturaliter quia uerbum caro
est unum esse in illo. ut naturalis unitatis per sacramentum appareat ueritatis.
Hinc ergo dicit. Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum. in me
manet et ego in eo. Uere ergo sic per naturam etiam deus pater in filio est.
ita filius christus homo per humanitatem carnis in nobis esse uere dicitur. Ac per hoc
mediatorem dei et hominum praedicatur. quia per eum communione unitatis ha
bemus ad dominum. dum ipse in patre manens in nobis quoque manere dicitur. Et ea de
causa unum nos esse in ipsis supplicibus pater a filio secundum humanita
tem exoratur. Ecce duo ista sacramenta quae efficiunt. Per baptismum
enim renascimur in christo. et per sacramentum corporis ac sanguinis christus in nobis non solum fide
sed etiam unitate carnis et sanguinis manere probatur. Et ideo iam nobis
christus in carne uescimur. ut nichil aliud quam corpus eius in ipso inuenimur
et sanguis in ueritate. Hinc ergo et nemo ascendit in celum. nisi qui de ce
lo descendit. quia cum illo per haec misteria unum sumus. Iteratur autem hoc
misterium et ob commemorationem passionis christi. sicut ipse ait. Hoc quo
ciescumque agitis. in meam commemorationem facite. Quotienscumque enim h
unc panem sumitis. et bibitis hunc calicem. mortem domini annun
tiabitis donec ueniat. Non itaque sic accipiendum donec mors
christi ueniat. quia iam ultra non moritur. sed donec ipse dominus ad iudicium

(c) 2006 Ministerio de Cultura

uenıat. Intr dũ aut sep mox ẽ x̃ p scti uita posteris nũtianda.
ut discant q̃ caritate suos dilexit. q̃ pess mori dignat ẽ. Cui
õs uice debem caritatis. q adh nos po diler cũ ẽẽm gehẽne
filii. ut diligeremꝰ eũ amorte ia libati. Dicit ĩ q̃da iudo .iiii.
cotidie celebrat. ut q de iudis crediđissẽt haberẽt p hãc gñu
assueti diebꝰ siglis dño hostias imolare. q posset sue religio
nis uota celebrat offerre. i oim ueter sacrificio atq; holocaus
toriatũ fige li misterii pferre ũitate. Sz lic ita uidat. ta .R.
m plenior ipfectior sententia ẽ q pmissimꝰ. q n mim pub
q p illis eccla li misteriũ celebr. li qppe figa pcessit i melchi
sedech: sicuti fides i abrahã. Sz q lex q mediꝰ paries se iec
pociꝰ i oibꝰ legũ sacrificiis ũitas li misterii ad ũbrat. Q̃b pfecto
remotis q pdictũ fuat sedm ordine melchisedech. xps uerꝰ
pontifex successit. sacdotiũ habis ẽtnũ. li itaq; abrahã i melchi
sedech fict ẽ sperãt et ido decimas ei obtulisse legit atq; bene
dictione ab ipo pcepisse. Dñ rex ille melchisedech. rex iusticie
i sale isacdos dr. ut p eũ xps cuiꝰ tipũ ille gessit eunde rex
isacdos mõstret. Alioqn mortaliũ q̃s rex iusticie iure q̃at
uocari. cũ nullus i iusticia fidi saltẽ iust i uenit. Id eo te
neamꝰ nos ad istũ pontifice isacdote xpm. i i illo maneamꝰ. q
p lic ẽ ille i nib ẽ i nos i illo ĩ ipi oẽs sacdotes dicimr i sumꝰ. Fecit
eni; regnũ nrm sacdotes dõ. iudo gẽs sca. sacdociũ regale.
pp̃ls adqsitiois ab aplo pdictũ. Li q notũ q nos i ipo i ille i nib
p hac gñu corporat. ut figeret nos i corpe claritatis sue. ut cũ
ipo i ipso sit nib regnũ pacis. li q̃pe salẽ i ipitat isacdociũ
ẽtnũ. hic q̃ ppha canit. Lauda ihrlm dñm: lauda dm tu
ũ syon. Q posuit fines tuos pacẽ. i adipe frumti saciat te.
D. e q minus frumto celestis illa ihrlm significat. Et notandum hic
q li frumtũ corpꝰ uidelicet xpi ad ipe habeat. i n solũ adipẽ

(c) 2006 Ministerio de Cultura

s; et omnes delectat. ita et ipsa caro et sanguis. Unde quod per typice manabat nec
mel nec oleum: nec aqua nec quae per Christum. quia quidquid pro caritate spiritualiter
potueris, hic totum ibi de invenies. Et hic est quod tradunt Iudei, quod man-
na quando comedebant carnaliter secundum voluntatem uniuscuiusque sic
sapiebat unicuique in ore. Verbi gratia, si causa si mala, si uva, si
panem, si carnem desideraret, seu alia quaeque, omnia manna prepara-
bat in ore desiderantis. Si illi carnalia semper quererent. Nos si fue-
rimus in fide, et spiritalia eterna percipimus non solum ista sed et illa in cordibus fidelium
preparabantur. Unde pluris Christi de hoc oportet credere. Si quis digne percepit quo-
niam vita percipiat immortalitatis et delectus fruitur cum omni delecta-
mento in se posito eternorum. X. Cur in pane et vino hoc misterium

IGITUR in pane et vino celebratur quia Christus est panis celebratur;
qui de celo descendit. Sed sic panis longe aliud caro a mor-
tali iam vita carne secernitur. Caro itaque per passionem et vivifica
caro redemptionem sue conditionis explet. Panis vero victum ad eter-
nitatem renatis in mortalitate prebet. Atque ideo nec mirum si caro
Christi panis dicitur, et caro sub specie panis visibili nichil aliud quam ca-
ro porrigitur. Sed caro Christi in eadem carne passus in veritate creditur.
Panis vero quia granum frumenti cadens in terram. et nos ex ipso nichil aliud
quam frumentum per fidem genuit. Unde pluris seipsum suis nobis ex se vi-
tis vitam protulit. et per istud nichil nisi aliud quam panis esse vult. Ni-
chil enim ad figuram manifestius. nichil ad misterium evidentius. Granum
quippe frumenti Christus in terram cecidit. sed multa grana de se genuit. Que ve-
nientia grana nichil aliud quam frumentum et in horreum coacervatur.
Unde merito in ipso misterio nature unitas predicatur. Illa omnes novimus
quod panis universitatis naturaliter granis efficitur. ex quibus in se commendatur
unitas et figura veritatis in misterio approbatur. Ideo quippe illud unum
mortuum est in terra. ut ex eo in adipe et pinguedine nos fecundaret. Unde
Quia ut ipse ait. si mortuum fuerit. ipsum solum maneret. Hec vero

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q mortuus resurrex. multu i fructu affert i credentib. De quo
minimr fructu uni panis efficit. q, r eccla unu corp ee pbat.
v n ductu e. Erit duo i carne una. hec te g li mistiu i pane ce
lebrat. quu pluati designet q ieo generat. Simili m i iuuno
q erinulus liqr unus. ut mistis i unu efluit gnis. Ut mmst gr
na uitutu ex illa creuert uite q dixat. Ego su uitis. uos aut
palmites. No pot g palmes a se ipso n i uite manserit face fruc
tu. Jdeo eo unu q bibim sagis e ei uitis q de late ei flux. Nam
uitis palmes unu s corp. ideo unu ferre uidet fructu. q a
uua q palmes affert de radice pflux uitis. hic q r uua dr
q uiri exploratores aptoru scilic prophete ceteris suis ad nos hu
meris fortit gestates detulrt. Vn paul egregi pdicator. Pre
cio magno i qd xpi est. portate dm i corpe uro. De q denq u
ua du plo prmir passiois. sagis effluxe salutis. hic moyses canit
i cantico. q estituerit dns ppim suu sup excelsa trra. ut comedet
fruct agroru. e sugeret mel e petra oleuq de saxo durissimo. et sa
gne uue biberet meracissimu. De q minir sagne ois i eccl
ar r i eccla. Ideo spem uini uite tenet i cecusu. du spualr san
gs potat i mistio. q hic letificat spual letitia ad gaudiu. hic
u redimim q morte ad uita pcio salutis nre i teri sagmati.
D e qd dauid da cecinat i misterio qd panis efirmat cor hois. et
uinu letificat utriq letitia spual. q e q i eade substantia uite ce
lebratur. h misteriu salutis. q, b e panis. q de celo descedit. uinu
q letificat corda credentiu. De q minir ioseph iudie q hora q
passus e i ebriat legit in ustice cu frib suis. Vn et nos si adhuc
aq. n sapim. ir i ebriam. et gaudem de bonis dni sr fruimto u
no toto q pfusi sum letitia eterna et gaudio exultatiois i dno. Ho
cem n solu uinea dm s; uindemia ei sum. Vindemiaui q mir
ra cu unguetis meis. manducaui pane meu cu melle meo. et bibi

(c) 2006 Ministerio de Cultura

uinū cū lacte m̄o. Sȝ p̄ panis comedit̄ q̄ uirga ī ub morti
ficationis turgescat. ⁊ unguētū boni odoris naribꝰ respga
tur. Tūc itaq; panē cū melle q̄ de petra q̄ xp̄s ē fluxit co
medim⁹. tūc itaq; uinū suauitatis cū lacte bibim⁹. ppt q̄ q̄ in
istis duobꝰ h mistica tegebant. rectū fuit ut ī is diuinū fieret
sacm̄tū. Q̄tin⁹ totū spūalit̄ ītellige m̄es satagēt. ū nich car
nale sentire lic&. Vn̄ idē panis xp̄s q̄ de celo descendit ī h mis
terio accipit̄. sic ⁊ caro q̄ ī cruce pependit. ⁊ cū ī teger ⁊ ī ceps
x pseuēt. licet ab oībꝰ cotidie edat̄. Iste panis q̄ de ad uitā ⁊ fir
mitatē anime. caro ū ad uiuitate nat̄e nr̄e ⁊ redēptionis ptiū.
Vn̄ ipse ait. Caro mea ē p mundi uita ⁊ sang̃s uē q̄ pro uob effūdet̄ in
remissionē peccatoꝝ. Hic sane ē q̄d sapiētia dī patris maluit
hoc misteriū ī spē panis ac uini pmanē q̄ ī colorē ac sapo
rē carnis ⁊ sanguis de mutari. q̄ nec hē iā q̄ uidet̄. nec
fieret illd̄ apli ut eēt caro ⁊ sang̃s q̄ ut pcipit̄. Nos eni ī eo illū
panē q̄ de celo descendit comedim⁹. ⁊ ido dr̄. comedi panē cum
melle meo. q̄m ī illo diuinitatis dulcedo ⁊ humanitas pdicatur.
Ideo sic ī isto saporē panis aut colorē ū attendim⁹. ita nāq; si mu
taret̄ ī carnē nichāpli caro xp̄i eēt q̄ ē. q̄ totū spūale ē q̄ co
medim⁹. immo duri eēt ēt ēsuetudinē humanā licet carnē
salutis tam carnē hōis ī spēm ⁊ colorē ipsi⁹ mutatā ⁊ uinū
ī cruorē cōuisū accipe. Inde ⁊ illi adhuc rude discipli carna
lit̄ sapiētes dicebant. Durꝰ ē h sermo. cū diceret. ū manducau̾itis
carnē filii hōis ⁊ biberitis ei sāguinē ū habebis uitā ī uob manē
tē. ⁊ ū poterāt sustinē. Utiq; q̄ carnalit̄ ītellegebāt. Sic itaq;
ille carnalit̄ sapit. q̄ ido ū credit carnē xp̄i eē ⁊ sāguinē. q̄ spēciē
⁊ colorē exteri ū mutauit. Vn̄ ocādū ut ipse f ueniat ⁊ comme
dat panē cū melle suo ī tib ⁊ uinū cū lacte bibat. q̄ ū xp̄i os et
h uē ītelligat̄. ⁊ uinū sang̃s ei cū lacte doctrine admisceat̄. ū por

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in firma mens capere lucem unitatis et misterium .i. quod diuinum est ag-
noscere. Ubi mira unitas in his sicut in aliis quibus liber loquitur recte
declaratur. dum quod nos illo gerimus et in nobis se agere monstratur. Ista dum
nos recte panem cum melle comedimus. et uinum calicis cum lacte po-
tamus: et ipse ea se in nobis sumere testatur. quia per hoc nos in suum corpus transi-
et unum in illo efficimur. Percautius igitur in huiuscemodi negotiis fili karissime puris-
sime in pane et uino sine ulla decoloratione substantie hoc misteri-
um intus in corporis potestate diuina peragi. ut uirtus fidei emicat. in
intellectu et doctrina fluat hinc inde in operatione sacramenti. et unitas
resplendeat de prefiguratione misterii. Nam melchisedech prius in figura ista
optulerat panem et uinum. Ideo necesse fuit ut uerus per pacis et
pontifex noster secundum ordinem illius eadem offerret. quatinus per hoc figura et unitas
clarescerent. ut qui esuriunt iustitiam et sitiunt duobus istis in una in illo
satiarentur. Super est panem qui post cibo quem sepe in scripturis ponitur et cum omnibus es-
cas exgruere uidetur. esuriens repararetur. Potu uero sanguinis sitis. qui ce-
lesti rore madesceret. et per hoc apostoli hoc ad iustitiam. refecti in fortitu-
dine cibi celestis ad altiora transeat. Hoc cibo helias de manu
angeli pastus. xl. diebus per quos presens seculum designatur in fortitudine usque
ad montem dei dei peruenisse. Ex quo patet in nuntio quibus iste manibus
angelicis defertur et refertur per quem nostra infirmitas diuinitus
releuatur. quia non hic solis amicis et fratribus porrigitur. Unde sponsus ad
oratur in canticis. Comedite amici et bibite et inebriamini karissimi.
quia profecto tali esca et potu numquam digne sine ebrietate spiritus sancti de-
gustatur. hinc qui dicit ebrius gratiarum in persona nostra canit. Parasti
in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulant me. Inpinguasti in oleo
caput meum. et calix meus inebrians quam preclarus est. Preclarus itaque quia omni
ueritate fulgore clarius resplendet et luce sancti spiritus illustratur. ac per hoc
fidelium inebriat mentes. Et mirum haustu illo erant ebrii hora diei ter-
cia. super quos se uidere spiritus sanctus plenius defuderat. Ideo ecce et uina ad accipien-

dum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

preparanda in corda. ut tali epulo refecta ad altiora in fortitudine transeamus.
N Nemo quippe digne accipit nisi qui transit. Unde et pascha transitus appellatur. Pascha
autem nostrum immolatus est christus. Ad quod qui vult venire et inde hanc visionem transeat
ipse cum moyse. sic et christus transivit de hoc seculo ut totus iam spiritualis. et spiritualia ista qui
digne percipiat. XI. Cur in calice aqua misceatur.

Placuisse aquam in sanguine christi misceri domini in natali calicis fertur fuisse
privilegium. illa per maxime causa est. quia de latere christi in passione completur
sanguis pariter et aqua manavit. Quod recte misterium apostoli plene intelligen-
tes fiendum in calice censuerunt. ut nichil deesset nobis in hoc sacramento ad comme-
morationem passionis. et quod extitit in cruce in consummatione nostre re-
demptionis. Nam postquam emisit spiritum. veniens unus militum accepit lanceam
et aperuit latus eius. Unde quasi de vivo fonte manavit sanguis et aqua. et hic est verus
calix. quia non vacat passionis pro salute nostra non minus sanguinem precium quam undam babti-
smi fudit. et ex sic tunc de carne fluxit. hinc nunc credentes in calice bibunt. Caro quidem
datur in cibum. sanguis et aqua vero in potum. ut sicut simul de latere manavit. hic totum
his duobus renovatur bibatur. Ut si quis peccati maculam post fontem traxerit. habe-
at in his undam veniae qua diluatur. et precium sue redemptionis quod unusquisque recipit de die
in diem rursus renovetur. Sed et plures dixerunt aquam ideo admisceri debere. ut sicut
in ipso sanguine babtismi et precium salutis fluat. Non ut iam quasi due res sint una.
sanguis videlicet fiat. Nam et sanguis in corpore ut crescat his duobus pascitur. Ex
quo patet et satis provide ob dispensationem salutis nostre divina sapientia
hec sicut de suo latere produxit ut inde mulier que decepit prius adam creatam.
inde rursus ecclesia femina eius que in cruce peccata tulit. Quo constat quia omnes
inde levantur dominum causas omnium pertulit in cruce. Ideo ecclesia que in illo simul
fuit utrumque de latere dicitur manasse. quod bene per aquam sic cipriani testimonium aut de-
signatur. Unde in apocalipsi angelus aquas populos esse interpretatur. et ideo recte pro
usu est quod sint cum sanguine fluxit. ut in hoc misterio utique veri sanguinis ad-
misceatur. quatinus et nos in illo simus. et per hoc salutis sacramentum divinis ob-
latis vel lico unitatem mistice offeramur. Nam si vinum sine aqua offeratur.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sangis xpi incipit esse sine nobis. Si autem aqua sola. tunc plebs incipit esse sine xpo
Q. non autem utrumque miscetur et coniungitur. tunc recte mixtum oblatione spiritualiter perficitur.
N ulli enim liquores sic se coniungunt. quomodo uinum et aqua. Profecto quia illud ex aqua per
uitem sic et ex carne potandum nascitur. sed longe excellentius uinum quam aqua.
Q. uas duque ... a domino ideo conuiuiis legimus. ut in sapientia uini
concuta uini iocunditatis in nobis exuberaret. hinc sponsa in canticis. In
troduxit me rex in cellam uinariam. et ordinauit in me karitatem. Ac
deinde. Exultabimus et letabimur in te. memores uberum tuorum super
uinum. Exultant enim fideles dum se intelligunt ad tantam unitatem xpi
sociatos per gratiam et ad mira flagrantia karitatis puectos. Et ideo quia
bene illi mixtio uini figuram per aquam admittitur. ut unusquisque in illo xpi san
guine susceptum se intelligat et in melius transmutatum. Unde licet licet
per mixture uinum et aqua commisceatur. per electionem tamen non nisi sanguis bibi
tur. qui in illo per aquam babtismatis susceptus rursus eum esuriendo
et siciendo cotidie potamus. Nec dubium quin sub hac mixtio illam bibimus
aquam de qua dominus. Qui biberit aquam inquit quam ego dabo ei fiet in eo fons aque sali
entis in uitam eternam. Propterea non nisi ueniente ... iam obitum uidere aqua esse
... non quod aqua permaneat sed uertitur in sanguinem. ut significet quod fides
perpetuat. Nam iam est quod testimonium perhibet quod xpus est ueritas spiritus
sanguis et aqua. ... postquam emisit spiritum de fonte pectoris sui. Et nata
... felix unda baptismi et sanguis redemptionis. quibus non tamen uini
... opus mixture esset. ut corpus nostrum et anima ac spiritus regerentur ad uitam
in reseruet. ubi nemo dubitat quod caro nostra ex hoc paretur ad uitam.
qua et hic redimitur. Caro quidem carne pascitur spiritualiter. quia ubi caro fac
tum est. anima uero xpi sanguine repascitur. Quis itaque anima teste scriptura in sanguine
est. ut ubi hic in corpore sedem ipsaque ipsa ut anima uiuificat corpus. in deo
ipsa habeat uitam eternam in se manentem. Sed quia spiritus in utraque anima una sub
stantia est. licet spiritus autem ... ... communicet in homine
et quasi spiritualis

... apta

diu preoccupauerunt suis legibus totum hominem et uiuificatur a deo. Anima uero inferior eius portio que corpus animat, id est sensualitas dicitur. Animalis autem homo non percipit ea que sunt spiritus

dei. hac de causa illi sacramento fecitatem aque ad miscetur ut in eis utriusque iustis

facerent mistice rebus. Cotidie ergo quod in ista parte ponitur, ut non caro et sanguis pro ea

recte credatur dans iudicium quod animalis homo totus debeat transire in spiritum et spiritualis

fieri. Quia uero magis anima in sanguine est, quod ex predicto dictum accepimus, quod omnis uita eius

ut beate uiuat in christi sanguine reparatur. Qui ualde bene ergo in sanguine aque pre

hic coniunctione ad carnem. uerum enim ut per eum haberet regressum ad

uitam. Et ideo in ea anima ubi ipsi dum inceat passionem exponitur. ut totus

homo per preciosum sanguinem ecclesie sublatus in integrum repararet. hic quidem de. Sicut

tercia anima quod multiplicatur in tanta caro mea. Sicut ergo totus homo ut de eius ui-

ta anima transiret ad spiritum. quantum spiritualis totus ideo est. per christi licet dicere

cum sanguine ad animam pertinere. quia tamen sunt caro et anima recte sicut cor-

pus sanguine sicut in spiritu sunt carne et quod incarnatur ita percipit

spiritualis hic et ergo anima talibus refingentur sunt et corpus. Comederat ani-

ma quod omnia ac corpus. quod talis esca nimium pertinet ad animam quam et ad corpus.

Quare ut usque ad finem uegetat. anima in mortalitate ad uitam transit. caro uero per presen-

tiam priuilegium hominis ad ipsum uocatur. Sed quod ex coecorporatum plantatum. ut mor-

talitatis alimonia eum sit semina uite. numquam per finem sibi mor-

te detineri poterit. Immo quod in ea capite precessit in membris permanebit.

V(ERE CREDERE). XII. Utrum perfectus aliquid habeat hic misterium quod ciuis abiit. An

non dubitantur sentire debemus ipsum. Utrum quia omnia que unitas reperiuntur. si

katholicam ecclesiam. uel katholica fide hoc misterium celebratur. in amalo

chil ab eo maius. nec minus in amalo misterium percipitur sacerdote. nec quod efficiatur

aliud quam caro et sanguis domini catholice consecratum. Quia non in merito consecran-

tis. sed in uerbo efficitur creatoris et in uirtute spiritus sancti ut caro et sanguis non

alia quam de spiritu sancto creata est in eam fide credatur. et spirituali intellige-

ntia degustetur. Sed enim in merito esse sacerdotis. non

ad ipsum ... pertinet.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Nam sicut ipse est qui babtizat. ita ipse est qui per spiritum sanctum hanc suam efficit carnem
et transfundit sanguinem. Quis enim alius in utero potuit ut verbum caro fieret?
Sic itaque in isto misterio credendum est quod eadem virtute spiritus sancti per verbum ipsius caro
ipsius et sanguis efficiatur invisibili operatione. Unde et sacerdos. Iube haec inquit perferri
per manus angeli tui in sublime altare tuum. in conspectu divinae ma
iestatis tuae. Ut quid putas perferenda illuc ea deposcit. nisi ut intelligatur
quod in eius sacerdotio ista fiant? Ipse enim factus est pontifex in aeternum. secundum
ordinem melchisedech teste apostolo ad interpellandum pro nobis offerens semet
ipsum deo patri. Ad haec quippe semel introivit in sancta non in sanguine alieno sed
caro proprio sanguine. Unde non ab alio recte perficitur quod proprium eius est. sed ab ipso summo pon
tifice. Neque ab alio caro eius creatur in sacramento. nam quae creata est in utero virgi
nis ut verbum caro fieret. Verbo enim patris dictum est. Crescite et
multiplicamini. Et ecce adhuc hodie ex eo cuncta creantur
animantia non nova sed ex eodem semine. Ita et caro et sanguis ex eodem verbo fit
quod verbum caro caro factum est et habitavit in nobis. Unde si ex illa benedictione tan
ta manat multitudo. quid putas creari vere a Christo? Numquid non efficacior
est se quae tanta fecit ex nichilo? Et sic panis auxilium quantitate sub
stantiae quam natura non dedit. numquid non potest esse facere ex aliqua quod sine se
mine in utero creavit? Pullulat ex illa ubertas carnis et sanguinis
in tegrum. sicut quae natura manere in terra generata in creaturis ad iussum eius
cuncta exuberant. Propterea licet semel dixerit germinet terra herbam
virentem. adhuc hodie ex eo quod per singulos menses annos
omnia creantur. Sic itaque in eo quod semel voluit et de incorrupta carne et
sanguine in hac commemoratione iussit esse fit quod iubet. Quae si quis non
credit in pio detento quae ille quod non dicit approbare non potest. ille quod
in multis cognovit ostendi mutationem fieri vera in carne et non credit.
P reprobatur quod hoc si quasi in tetro sacerdote attenditur et per in verbum patris quod caro
est. et sicut semel factum est cotidie fieri non dubites divina plica carnem et
sanguis eius in nos efficitur. Ad hoc quippe. ut in nos eius corpus sumi. Unde

sacerdos non ex se dicit quia ipse creator corporis et sanguinis esse possit. quia sic
posset creator ab sui creatione. creatori creatura fieret. Sed obsecrantes per filium pa
trem. per quem adeum accessum habemus. rogamus ut hanc oblationem be
nedictam per quam nos benedicamur adscriptam. per quam in visceribus Christi esse cense
amur. rationabilem. per quam a bestiali sensu eruamur. acceptabilem
que facere dignetur. quatinus et nos per hanc que in nobis displicuimus acceptabiles
in eius unico filio simus. Ut nobis ipsa fiat corpus et sanguis dilectissimi fi
lii tui domini nostri Ihesu Christi. Ecce quod fides instruitur. ecce quod et in indulta
ut nobis sit corpus et sanguis. quatinus per hoc corpus et condicione transferamur. Prestat
quod corporis confectione fiat. non tamen sacerdotis est. hec ipse efficit et invocat
familie offerentium ea. Sed in virtute spiritus sancti nova fit cre
atura in corpore creatoris ad [illegible] rationis salutem. Unde iuxta
sententias antiquitatis legem [illegible] scriptura teste probatur. ut
[illegible] in immolatione corporis et sanguinis [illegible]. Ceterum sacerdos qui
infecit et umbra spei in domino [illegible] in agere videtur offerre per manus
angeli vota ipsi ad dominum referre. Vota que offerre munera
refert. Refert autem ipsa per corpus et sanguinem. contribuit singulis
non quantum visus exterior probet. sed quantum fides capit. Ubi licet sacerdos
in [illegible] malus excommunicatus non sine est quod offert. sed omnium preces et
vota pro omne canonis textu commendat. Nam et simul omnis cunctorum
vocibus confirmatur. ubi omnis cum voce communia dicitur. Ideo non unius est
quod pro multis offertur. et multorum precibus confirmatur. Nam et Christus ait. quod
pro multis effunderetur in remissione peccatorum. Si enim per se tantum
esset. ei vitam deus forsitan attenderet. Unde autem licet leprosus sit qui
offert munda tamen [illegible] quod est caro et sanguis salvatoris nullis in mun
dicia sordidatur. Ex officio ergo sacerdotis ista in nomine eius [illegible] prestantur.
Ideo licet reus sit. officium misterii sacrum est. tamen sacerdotii summo
summo pontifice Christo consentit. ut vel munus carnis et sanguinis
habeat sed misterium nequaquam in digno. tamen apostolice [illegible] esse

(c) 2006 Ministerio de Cultura

cinta. exibeatur. q: n ex eo s; ex officio a summo pontifice gra q
ipsa ueritas repromisit i ple. ut i nullo sacerdociu ei i pontifica
tus officiu aliq mito minoret. Virt em cosecrandi e in eo q hr
usq ordinat. iudo reuertentes q babtizati s p. sic n rebaptizantur.
ita utiq; q p ordinati s rursu n reordinatur ad unitate catho
licam si recesserit redeuntes. s; ministrat si hi eccle utilitas pos
tulat. aut si n. sacramtu tam ordinationis sue ger. iudo eis
manus ir laicos n i ponit. Manet g i eis sacramti ut s i utiliter
xria rei s du cseciutr. Sanis tam util potestas ordinatio csecu
da illis q gra pcepte benedictionis ad ministrationis. fide.
spe. caritate comunicat. Neq; pu solo ad salute pficiunt huiu
te sacramta q de celesti fonte manantia. q in nulla participatio
iusticie c iniqtate. sic nec luci cu tenebris. Tam tales licet
oderit adulteri sit homicide eparte diaboli plura ad
miserit. du falce euanglica nec du pessi sacrificat. n cogitandu
q quales sit s; q det t q accipiat usq cu fide comunicat. Neq;
qs hat uirtute cosecrandi. s; xps hat. Na sic noie xpo teste i a
mbris diabli demonia pellunt. uirtutes ab eis plurime opant. ita
eiusde uirtute i sacramto anima corp sanctificat licet dictu sit
q ds peccatores n audiat. Uerba sup aq baptismi. sup oleu. sr
eucaristia. sup capita eo q b manus inponunt i sacramto hora
celebrant. i fiunt. Ideo ualet i p homicidas. eo q si n habat
spm scm. ds e qui dat p ministeriu eo eude spm scm cseci.
ex officio muni sue largitatis. Alioqu angustior e gra x
q fraus callidias diabli. Si em ox ille celitatis clauis po
tuit hre spuras ad usartu. multo magis ext n eos q intra
n s x pfecto emanar fos ipsi gre. Ho g euacuat q uq; poller.
neq alri ee porq ipu dn e. q m i s q dicatur hec hac meri
ta ee. sforma(n)tur ado. neq q. illa ex honorania s duu

(c) 2006 Ministerio de Cultura

turis sacrificia. ut eorum illa esse putentur cum deus sub specie meretricis sinagoge: Protulisti inquit de auro meo et de argento meo. et fecisti tibi imagines masculinas et fornicata es in eis. Deinde ait. Accepisti vestimenta tua versicolora. et operuisti idolatriam. oleumque meum et incensum meum posuisti ante faciem idolorum. Nam et panes meos quos dedi tibi et similaginem postquam melle et oleo cibavi te; Profecto quia carnalis anima convertit ad imaginem fantasmatum suorum omnia sacramenta in verba sacri eloquii. Tamen non sua hec sunt neque amatorum suorum. sed dei. licet habeat fornicatione sua seducta et seducens. Unde et deus sua hec esse protestatur. Et ideo non debemus ipsius tribuere que dei sunt. neque que non agentes reprobare. Immo quemadmodum vir apud fornicariam mulierem dona viri legitimi recognoscere. et verbo imitatus illam fornicationem corrigere si valuerit quamquam ipsa est impudice mulieris. non illa dona culpare que ipsa sanctum nimis servatur. quia in sacramentum gratie dat deus et per malos. ipsa vero gratia non per se ipsum in quo est remissio peccatorum. quam tribuit in deum et per sanctos suos. Unde nichil maius aut minus est a quolibet in ministerio. et si adhuc in tenebris sit dum et sacramentum prestatur ex officio. et gratia ex participatione et unitate columbe in qua fluit fons vite et manat remissio peccatorum. Tunc sacerdos xpi et pontifex ieiunium expiat et offert se ipsum pro nobis cotidie ante conspectum divine magestatis. XIII. Ut

Quod non colore quod hec colore aut sapore minime permutatur aut sapore carnis minime probatur. Tamen fidei non intelligentie quod nichil de christo dubitat totum illud spiritualiter sapit et degustat. quia ait christus quod verbo cuncta creavit. hoc verbo una cum spiritu sancto cohoperatur. Et ideo nichil dubitandum. ubi deus trinitas vere opifex creditur. Nichil enim in eodem est. non efficax virtute eiusdem rei sentitur. non plena similitudo exterius. et una vere agnum atque caro eius immaculata iterum vocatur. Nichil enim incomparabilius ut quia iam nos similitudinem mortis eius in baptismo accepimus. similitudinem quoque carnis eius sumamus. et

(c) 2006 Ministerio de Cultura

similitudinem pretiosi sanguinis potemus: ita ut ueritas non desit in sacramento.
et ridiculum nullum fiat paganis. quod cruorem occisi hominis bibamus;
Quoniam enim requiritur quod latet. ac pretiosius est quod cum fide queritur. Ideo quoque sic debuit
hoc misterium tegi ut archana secretorum celarentur infidis. et meritum cresceret
de uirtute fidei. et nichil deesset interius credentibus promisse ueritatis. insuper quod
maius est per hoc secreti prestita. ad illam tenderet speciem societatis ubi iam non pro
peccatis nostris cotidie christus immolabitur. sed societate manifestationis eius sine
ulla corruptione omnes sine fine fruemur. Alioquin quomodo ferrent hoc adhuc
increduli si iam discipuli olim ista sono uocis audientes ferre nequiuerunt.
Nam cum saluator diceret qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum.
in me manet et ego in eo. Tunc inquiunt. durus est hic sermo. Et quis potest sustinere
eum. Quanto magis adhuc inscii et per fidem ista duri ferrent et culparent christianos
nos forsitan immundissimos quod carnem hominis comederent et potarent sanguinem.
Que per hoc fieret execrabile quod per fide debemus credere esse desiderabile. et iam per in
telligentiam non carnaliter sed spiritualiter degustare. Per fidem enim ambulamus.
non per speciem. Quod si carnis species in eis uisibilis appareret. iam non fides
esset misterium sed fieret miraculum. quod aut fides ubi daretur aut apertior
fidei erectio communicantibus importunior grassaretur. Hec igitur cre
dentibus et infidelibus data sunt. signa uel miracula ut fidem percipiant non cre
dentibus. Vnde oportuit ista non permutari. et credentibus de his nichil sal
tem ad modicum dubitare. XIIII. Quod hoc sepe uisibili specie apparuit.

Nemo qui sanctorum uitas et exempla legit potest ignorare quod sepe hec mistica
corporis et sanguinis sacramenta. aut propter dubios. aut certe propter ardentius
amantes. christum uisibili specie in agni forma aut in carnis et sanguinis colo
re monstrata sunt. quatinus de se christus clementer adhuc non credentibus fidem faceret. ita
ut dum oblata frangitur uel offertur hostia uideretur agnus in manibus et cruor in
calice quasi ex immolatione profluere. ut quod latebat in misterio. patesceret
adhuc dubitantibus in miraculo. Fecit enim hoc pietas diuina quibusdam iam
credentibus tam adhuc dubitantibus ut ipsi fiducia quod ueritate perciper

(c) 2006 Ministerio de Cultura

-talium et miraculo ad fidem solidaret. et inde christi gratia per eandem fidem uberius
participaret. Namque ueritas repromisit. sine aspectu credenda scilicet
quia duri corde sunt. uoluit diuina mansuetudo in quibusdam hominibus satis fa-
cere ut ulterius de his iam nemo dubitaret. Porro et si nec hostiam credunt.
nec eam quam ueritas testatur ex fide communicant. quatenus quilibet ob satisfac-
tionem sui quod ex pectore expedit. quia nichil extra ueritatem est. in qua id quod
ueritas hic. hostensio per speciem quod deo placuit representat. Unde non credere
oportet. et in hoc opportunissime ostensa sit. nichil dubitare de his que
ueritas repromittit. quia quisquis extra ueritatem aliquid querit. non nisi falsitatem inue-
niet. et semet ipsum si ea que a christo dicta sunt non recepit. extra ueritatem se-
cludit. Quod nam ut dixi sepe quibusque ardentius christum amantibus hoc promonstra-
ta fuisse. unum e pluribus pandam. quin et ostensus sit ad sanctificandum
cuidam presbitero in specie pueri ab angelis. Nam quidam presbiter fuit religiosus
ualde plegils nomine. frequenter missarum sollempnia celebrans ad corpus
sancti nunni episcopi et confessoris. Qui cum digno moderamine sermonis christi seruicio
duceret uitam. cepit omnipotentem pius pulsare precibus ut sibi monstraret naturam
corporis christi atque sanguinis. Itaque non ex incredulitate ut assolet. sed ex pietate mens
ista petiuit. Fuerat enim a puero diuinis legibus imbutus. et propter amorem
supini regis olim patrie fines et adulta liquerat arua. ut christi militia eru-
dita sedule disceret. Ideo et amore magis succensus cotidie preciosa munera offe-
rens poscebat sibi promonstrari que foret species latitans sub forma panis et uini.
non quod de corpore christi dubitasset. sed quia sic christum cernere uellet. quem nemo mor-
talium iam supra astra leuatum in terris conspicere potest. Venerat ergo dies. ut idem
celebrans pie sollempnia missarum more solito procubuit genibus. Te deprecor
inquid omnipotens. pande mihi exiguo in hoc misterio naturam corporis christi. ut illum liceat
eum prospicere presente corporeo uisu in forma pueri quem olim sinus matris
tulit uagientem. ac manibus contrectare. Qui dum talia precaretur. angelus de
celo adueniens affatur. Surge inquid propere si christum uidere placet. adest presens
corporeo uestitum amictu. quem sacra puerpera gessit. Tunc uene-

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tabilius presbiter pauidus ab humo mirum erigens. uidit supra aram patris filium
puerum quem simeon in fame portare suis ulnis promeruerat. Cum angelus
inquit. Quia uidere placuit quem prius sub specie panis uerbis mysticis sa
crare solebas. nunc oculis inspice. manibus attrecta. Tunc sacerdos celesti mu
nere fretus quod dictu mirum est ulnis tremulis puerum accepit. in pectus ihesu xpisti
pectori iunxit. Deinde profusis lacrimis ... dat oscula deo. coniunxit labiis suis
pia labia xpisti. Quibus itaque exactis. prelatam dei filii in ara restituit in uer
nice altaris. et repleuit celesti pabulo xpisti mensam. Tunc rursus humo prostratus
deprecatus est dominum ut dignaretur ipse iterum in pristina specie. Qua expleta ora
tione surgens et iam inuenit corpus xpisti in pristina remeasse specie. ut ipse precatus
fuerat. Et mira omnipotentis dei dispensatione. quod ab uno desiderium ita se p
be dignatus est uisibile. ut in figura agni ut alius quisque illi mistico ... in
forma pueri. quamuis utraque partes esset ostenso. ut ad eorum desiderium impleretur
ex miraculo. utrumque fides firmaretur ex relatu. Vertam non prius idem
communicasse panem corporis magne legitur. quod rediret speciem forme ipse.
ne ab furdi ... quod per ipsum ... fides uisibus ... ueri ...
... uisu conspexit. Hic etiam ... de ... cor
pus xpisti. per assertione ... Ceterum sicque ... illo quod ...
... ab ... illis de ... quod sub uni specie ... omne sapo
re ... delectamentum ... Hec enim illo ... aliud mostrum ...
quod sapore delectamentum est ... sub uno eodemque colore totum manna
... Species quippe ... est quod species ... colore ... species
... magis euidentia est quod colore ... unius ...
... colore. Hinc ... ut sit ... ipsi
ut ... totum ... impleatur ...
... sufos ... possideat. Carnales ...
tibiles ad spalia ... perficeret. Perpetua ... spiri
ter celebri ... per ... de uisibilibus ad inuisibilia ... ad hunc la
ter fide ... Hic ... dubitationi ... specie ...

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tantum praestat ex merito quod quod euangelium promittit ex diuinis oraculis.
N[illegible] **XV. Quod uerbo hoc mysterium conficiatur.**
Nec sic qui in nomine patris et filii et spiritus sancti tinguntur in fonte: et utique
baptizantur, non uirtute illius per potestatem qui hoc dicit: sed uirtute christi qui hoc
praecepit. Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris et filii et
spiritus sancti. Sic utique et hoc sacramentum non meritis, non uerbis humanis, sed procul
dubio diuinis efficitur et celebratur mandatis. Creatur enim et ratum ibidem
non quoniam; sed noua salutis creatura caro et sanguis christi. ueluti in baptismo
homines noua efficiuntur creatura in corpore christi. Ideo non estimandum est quod alterius
uerbo, quam ullius meritis quam potestate alicuius ista fiant: sed uerbo creatoris quo
cuncta creata sunt uisibilia et inuisibilia. Cuius ergo potentia creata sunt prius,
eius utique uerbo ad melius recreantur. Et nemo alius rei creator aut re
creator, nisi unus deus catholice praedicatur. Sed proinde ueniendum ad uerba christi,
et credendum quod eisdem uerbis ista efficiantur. Reliqua omnia quae sacerdos dicit aut
clerus canit: nihil aliud quam laudes dei et gratiarum actiones sunt, aut
certe obsecrationes fidelium, postulationes, petitiones. Verba autem christi
sicut diuina sunt ita efficacia: ut nihil aliud proueniat quam quod iubent
quia aeterna sunt. Celum et terra transibunt: uerba autem mea non transibunt: sed faci
ent omnia ad quae missa sunt quia patris non nisi unum consubstantiale et consubstantia
le sempiternum est uerbum. Unde sacerdos per ordinem post cetera et uerba euangelista assu
mens ait. Qui pridie quam pateretur accepit panem in sanctas ac uenerabiles manus
suas, eleuatis oculis in celum ad te deum patrem suum omnipotentem: gratias
agens, benedixit, fregit, deditque discipulis suis. Ecce usque ad istum
locum uerba sunt euangelistae. Porro deinceps uerba sunt christi, potestate et effi
cientia plena. Accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc est enim corpus me
um. Sed ne forte putares quod de illo uno tantum pane, et in illa una
hora hoc eum dixisset: sequitur ad uniuersitatem ait. Hoc facite in meam co
memorationem. Unde fatendum est quod quod et illud fiunt quod apostolis ab eo
praeceptum: hoc totum est illud. quod id ipsum est. et si uelis audire quod est. hic

enim in quo corpus meum quod pro vobis tradetur. In hoc ergo verbo creatur illud corpus quia di
vinum verbum est et omnipotentia plenum, ubique presens, ubique omnia complens. Et cum dici
tur hoc corpus meum quod pro vobis tradetur, credendum sibi quia ita est, quoniam ipse dixit et certa hoc du
bitare non potes. Ipse mandavit et creatum est. Preceptum ergo posuit. In me
am commemorationem hoc facite. Et ideo quociescumque fit catholice
non hoc fit quod dictum est. Hoc est corpus meum. Similiter postea quam cenatum est
refert sacerdos verba euangelistae. Accipiens hunc preclarum calicem. Sed non
alium quam hunc offerimus nec alium in sanctas ac venerabiles manus suas. Item ergo
gratias agens benedixit et dedit discipulis suis dicens. Audis ne utique quod
ipse gratias egit et ipse benedixit. Videlicet licet nos gratias agamus deo.
ille est qui pro nobis gratias agit per se et nos tamen per illum et per illum ei gratia
actio nostra datur. Sic itaque licet sacerdos benedicat, ipse est qui benedic
it et frangit. Alioquin non esset benedictio. nulla sanctitas ideo esset.
V unde in exodo ad aaron et filios eius. Invocabunt nomen meum super fi
lios israel et ego benedicam eis. Sacerdos ergo invocat et ipse benedic
it et frangit quia nisi ille frangeret hunc panem parvuli nostri ieiuni rema
nerent. Hinc quippe propheta suspirans quod nec dum Christus venerat aiebat in
lamentationibus suis. Parvuli petierunt panem et non erat qui fran
geret eis. Et ideo hic solus est qui frangit hunc panem et per manus ministrorum
distribuit credentibus dicens. Accipite et bibite ex hoc omnes. tam ministri
quam reliqui credentes. Hic est calix sanguinis mei novi et eterni testamenti.
Ubi quippe verbo sanguis efficitur quod antea vinum et aqua fuerat. Effici
tur autem sanguis sed ille utique quem discipulis tradidit. Sanguis plane
novi et eterni testamenti quod testamentum numquam inmutabitur quia eternum
est. numquam veterascet. numquam mutatum erit. Sed hoc est testamentum here
ditatis nostre per quod nobis divina et celestia conceduntur. Hoc ergo est misterium
fidei. Decursis namque sanguis figuris prefiguratus est et eterni testamen
ti. sed in illo sanguine verbum erat. Hic autem veritas. Qui pro vobis in quo effundetur
et pro multis in remissionem peccatorum. Non enim Lucas dixit pro vobis.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ibi in matheo pro multis posuit. Verum credendum est quod christus utrumque dixit. quia hic
sanguis et pro apostolis et pro multis qui credituri erant pro quibus eorum effusus est. Hunc quoque et
non alius neque alius nisi sanguis ihesu christi in his verbis efficit. Vigeat autem his verbis in mente.
Hic est calix sanguinis mei. qui pro vobis fundetur et pro multis. Cum prope omnes quotiescumque bibunt hunc
calicem aut manducant hunc panem. non alium sanguinem te putes bibere quam
qui pro te et pro omnibus effusus est in remissione peccatorum. Neque aliam carnem
quam que pro te et pro omnibus tradita est et pependit in cruce. quia sic veritas testatur.
Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Et de calice. Hic est sanguis meus qui pro vobis effundetur
in remissionem peccatorum. Verum sicut in remissione fusus est peccatorum et
traditus. ita ad huc hodie in remissione comeditur et potatur delictorum.
Ut quia in terris sine cotidianis levibusque delictis vivere non possumus ut
perimus. tali esca et potu refecti. sine macula et ruga in veniamus. Et
non solum hoc sed et omni benedictione celesti qua ille est repleamur. ac per hoc unum
corpus cum illo et in illo maneamus. ut ipse caput et nos omnes membra censeamur.

Quod panis. XVI. Nota hic corpus christi ex electione panis vite et quare sic vocatur.

Quod autem et idem sanguis vera caro sit. hic multum possit notari. probat apostolus ubi
dicit. Per hec verba. ubi de pane illo edat. et de calice bibat. Est christi
caro vera caro et tamen panis vivus qui de celo descendit vere
catholice probatur. Caro quidem secundum gratiam. panis vero secundum efficaciam
eternam. Et sicut hic panis terrenus vitam sub ministrat temporalem. ita ille
celestis eternam. pertinet et ecclesiam ad celestem. quia initium est sapientia. Denique et
sanguis hic secundum efficientiam similiter non unum ex parte potus vocatur. Quia ita
sicut vinum letificat cor hominum. bene potatur. ut lege locupletetur.
Hoc sancti sanguinis letificat cor hominis interioris. et vetat nimie amore spiritali.
Unde dicitur est. Calix meus inebrians quam preclarus est. Vinum letificat cor ho-
minis. Unde quidem in ipso spiritu in carne exultat. Quod in ecclesia sua
commendabat [illegible]. Cetera secundum similitudinem certo utantur. michi
[illegible] carnes sed spiritali dulcedine
[illegible] intelligitur. XVII. Nota quod plerique habent quam [illegible]

an quam minus accepit.

Si enim figura istius sacramenti in manna illo celesti precessit. ubi et hoc idem
evidenter aperte monstratur cum dicitur. Qui plus collegerat non amplius: nec qui minus
paraverat invenit minus. Hec omnino congruunt visibilibus ibi estimanda mistio:
sed ut sacramenti species patet. Sic nec quantitas hostie metienda in corpore: sed virtus
et divinitatis est consideranda. Non plus tetigit mulier illa in euangelio que fimbriam
vestimenti eius tetigit: quam turba que totum corpus premebat: et plus eius virtute ex-
cepit in fide credens. Ideo considerandum est autem non quantum dente premitur. sed quanto
fide devotione et dilatatione capitur. Non enim recte caro christi sine divi-
nitate sumitur. nec divinitas sine carne percipitur. Unde in euangelio
regnum celorum simile dicitur thesauro abscondito in agro. quem qui invenit
abscondit vadit et vendit omnia. et emit agrum illum. Sed nec ager corporis emitur
sine thesauro: nec thesaurus divinitatis sine agro carnis invenitur comparatur.
Quia sicut in agro thesaurus absconditus dicitur: et in carne et divinitas corpo-
raliter inhabitans. Et in mistio ab aspectu oculorum nec caro videtur sub specie.
ut fide audita capiatur. Quia vere invenitur: invento sacramento habetur. et habita
desiderabiliter fruitur. Quia in christo omnis plenitudo corporaliter inhabitat sine dubio
divinitatis: ideo necesse est qui corpus eius comedit. et plenitudinem divi-
nitatis illud fide percipiat. Unde et euangelista. Et omnes nos inquit de plenitudine
eius accepimus. Alioquin non de plenitudine percipias. nec ad mensam carnis
pervenire possis. Sed non thesaurus emitur propter agrum. sed ager propter thesaurum.
Nam thesaurus de plenitudine divinitatis omnium ... [illegible] invenitur.
Videlicet misterium divinum communicans [illegible] ... [illegible]
scientiam. accipe non quantum tincta [illegible] sed quantum fides capit. qui est plenitu-
do divinitatis manans. In re autem de plenitudine non quantitas est sed quantum de-
votus fuerit prestatur. XVIII. Cur misterium ante passionem discipulis

Ante passionem autem hoc sacramentum discipulis traditur.
A de legali pascha [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Nunquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
non cent.

uoluit sacramentum cunctis dare communicantibus quod boni quoque mali percip-
iunt. Et ideo iudas in figura omnium malorum ad percipiendum admittitur. Illa h
post resurrectionem fieret: iam iudas cum ceteris apostolis communicare non
posset. quia iudicio eterno iam dampnatus erat. Illa plane initium passionis domini
nostri predicanda erat. Ideo magis egit in ipso passionis articulo hoc in-
dere quam post resurrectionem. quia adhuc immolatus est agnus. ut nos eius carnem
comedamus. Unde paulus: Pascha nostrum immolatus est christus. Itaque epulemur.
Cum ipse transibat iam de hoc seculo ad patrem id est de hac mortalitate ad inmor-
talitatem. fecit ad huc mortalis. Quod nos per eum in illo facti erimus simul
inmortales. quia tali nos refecti pabulo et ebriati poculo sanamur nos per
illo securi de inmortalitate quam ille prius per se fecit mortalibus. Ad hoc quippe in-
mortalitatis prestitit alimoniam: ut mortem non timeamus. Ac non quod ulti-
mum est: non post resurrectionem hoc dedisset: cum iam esset heretici quod incorrup-
tibilis iam et in celo posito non posset in terris eius caro a fidelibus uorari. Nunc
uero quia in terris et incorruptibilis manducetur et quia in morte eius ita per-
pimus. ut usque ad finem seculi omnes id pascamur. tamen quod seminatum est resur-
gens incorruptum permaneat. Ob hoc granum frumenti cecidit: ut multum
fructum afferret. Sicut enim hoc ille cecidit seminibus multo magis id est prestat
ut in ipso maneat incorruptum. et deinceps multam alimoniam inmortali-
tatis prebeat ex sua fructificatione credentibus. Unde cum ille resurre-
xit: talia sunt et hec semina inmortalitatis. quia inmortales faciant digne
percipientes. Et ideo quotiens ista comedimus. mortem domini adnuntiamus. quia de
morte ista comedimus inmortalia meruimus: donec ipse ueniat in-
uiui et inmortalis. ut cum eo et nos tali longe diuinius refecti inmorta-
litatis cibo. per eum inmortales regnemus. **XVIIII. Ut quid in sanguine christi**
Patet sensibus quia iam caro frangitur **frangitur corpus aqua miscetur.**
quia sanguis eius in calice quem de latere manauit. ideo quia recte caro sanguini
sociatur. Quia nec caro hec sanguine utique nec sanguis sine carne iu-
re communicatur. Totus enim homo qui ex duabus constat substantiis redimitur.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ideo carne simul et sanguine saginatur. Denique non sic quidam uo
lunt anima sola hoc misterio pascitur. quia non sola redimitur morte christi et saluatur.
uerum et caro nostra per hoc ad immortalitatem et incorruptione reparatur.
C arne quoque caro spiritalis est uisceribus transformatur ut et substantia in
nostra carne inueniatur. sic et ipse nostram in sua constat assumsisse dignitatem.
V nde oraret ad deum est per prophetam dicens. Memorare mee substantie. Numquid
enim uane constituisti omnes filios hominum. Quia magna maior societas hominis quam ad sua
substantia creatoris. et eam in deum ueniari. atque per unitatem persone fideret
dicere. O deus mea substantia quam me constituisti et creasti. Numquid uane me
creasti. Non utique. licet uanitati subiectam sit uenies. quia deus creatore
et tibi patris facta est. Unde constat per hoc quod nos illo et ille utique in nobis. deum
carne spiritali se reficiens. ut nos per hoc in incorruptione transformemur.
P orro sanguis eius ut dicitur potatur quoniam anima quae in sanguine pecori est renouetur. Ne
reanima non in sanguine carnis et uti natura est hominis. carne humana quam christus
suscepit uiuificauit. Ideo ergo non recte caro sine sanguine communicatur.
sed ut caro habeat relatione ad animam quae in sanguine est. et anima uiuificatur car
nis per sanguine relatione habeat idem. atque ita totus homo sanetur. hic quoque christus
cum diceret; qui manducat carnem meam et bibit meum sanguinem habet uitam
eternam. continuo subiecit. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Hic
namque ideo dicit. quia mortem anima carne soluta in totum iure perpetua
in secula anime reficietur. Deinde quod ad corpus pertinet addidit. Et ego resuscita
bo eum in nouissimo die. Ut sicut ut sic integre creatus est homo ita quoque redemptus
integre proficeret. ac deinde in nouissimo ad integrum reparatus crederetur.
I n terra tamen iustum et non necessarium est ut redemptus alatur ad incorruptione.
et potentem ad uitam. Propterea mors saluatoris intulit. Caro enim mea uere est
cibus. et sanguis meus uere est potus. Ac si diceret. Quia generaliter omnes cibo et potu ad presens
materie appetunt ut non esuriant neque sitiant. et ne moriantur. hii utique
communis iste non prestat cibus et potus. sed caro mea et sanguis quia immortales
et incorruptibiles facit. ideo uere cibus et potus nominatur. Constat ergo aliquem cibus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et in hac mortali uita sine cibo et potu non uiuitur. Sic itaque ad illam
eternam non peruenitur nisi duobus his ad immortalitatem spiritualiter mutatis. Propterea
bene sunt in calice redditur. Et a calice uino passionis eius quod de corpore eius
ad uitam manat. Sed felix est animus qui hoc satis credit. Etiam non
dubitat quod cibo et potu uita humana sustentetur. Sicut enim in hac mortali
hic cibo et potu uis est ut cotidie in nobis laborem reparet et uires restitu
at. Quod sentiendum est in immortali cibo et potu in quo uita eterna prestatur et in
mortalitas regnat. Veritas enim deus est. et quod ueritas est quoque utique deus. Propterea
olim non ueritas est. et tamen caro et sanguis qui uita est et in eo ueritas prestatur.
Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem. habet uitam eternam in se manen
tem. Manere utique non labentem. quia in hac uita nemo uiuit non inmedo
labatur in mortem. In illa non sequitur [illegible] manendo sine defectu ui
uitur. Igitur si quis sequitur uitam. tenet ueritatem. Et qui ueritatem tenuerit in
uitam habet in se manentem quod Christus est ueritas et uita. Unde et hoc misterium non numquam ua
ticum appellatur. Qua si quis ille fruitur in uia. peruenit ad uitam que in se
habet et falsitate nulla fallitur. Quod ueritatem diuini corporis et sanguinis ad uitam
illustratur negetur. XX. Quod generaliter nunc ieiunus misterium sacri commu

Sacramentum quod fuit noctis celebratur cum dominus post cenam apostolis hoc tradidit.
Quod dominus post cenam apostolis hoc tradidit. Sic enim [illegible] impleri oportebat
circa finem diei ad uesperam ut hora ipsa sacrificii ostenderet iam finem
seculi aduenisse. Unde Iohannes. filioli nouissima hora est. Post eo apostolis ideo
ieiunis iam non erat quia necesse fuit ut pascha illud typicum prius compleretur
deinde ad uerum pascha et sacramentum transiret. Hoc enim in misterio recte factum est.
ut uetus finem acciperet ueritate ostensa et ipsi deinde ad nouam mox transiret
nouitatem. Ex quo factum est ut ieiuni corpus et sanguinem in ministerio perciperet.
Ceterum uniuersaliter in ecclesia omnibus in summa religione ieiunum communicare de
cernitur. Sic enim per apostolos placuit spiritui sancto ut in honore tanti misterii
primum corpus et sanguis soli acciperet quam ceteri cibi. Unde post eum etiam apostoli
mos iste seruatus decenter ac pius colitur. Hoc autem obseruandum sicut ipsi [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

menti nostre deesse videtur donec ex eo geniti in corpore et communis
eius accipi. ad hoc habuit singularis ut ita quis se probaret. et
post acceptam gratiam eius dignus fieri [illegible] spiritu. cui hic accipien
da. nō carnaliter. Hec enim caro in carne vivum et verum sanguinem
vivum anima plena. Non aliud hic [illegible]. Ubi nō in carne aut san
guine. sed in [illegible] carne aut sanguine [illegible] nos facere valebit et idem
spirituales efficiunt. Ipsa enim [illegible] natura. et inde ex carne
[illegible] fieri. veruntamen nō
ex incorruptione carnis. neque ex voluntate viri. sed ex deo nascimini.
[illegible] nativitatem [illegible] spiritualis est. qui nos spiritus est [illegible] verbi
[illegible] incarnati licet caro [illegible] spiritualia vere credunt [illegible]
[illegible] fieri [illegible] repetat corpore [illegible] communium aut celo
[illegible] excellentius [illegible] que absoluta est [illegible]
formes illi [illegible] fiunt. [illegible] sanguine eius corpori quem in sepulcro
de altari accipimus. [illegible] nos ad spiritualia [illegible] communi
[illegible] servare [illegible] [illegible]
accipe. [illegible] digne illum accipere [illegible] manere sermo
[illegible] sicut in corde [illegible] cogitare de
[illegible] cibi. Denique spiritualis
esca corporis [illegible] in [illegible]
le adhuc [illegible] spiritualis communionis habe
potius [illegible]
[illegible]
[illegible] communionis [illegible]
[illegible]
[illegible] Dispensatione [illegible]
[illegible]
corporis [illegible] communionis [illegible]
[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

os animus sensus ad intelligentiam et consenescat ratione forti uiger
illo pri cibo interior: ut hic inebriatur. quem interim dum in corpore est premunit in ub ue-
getatum celesti dulcedine illos et gubernet eius in terris est ne ad negra
-tiis supsilua se relaxet. dignum ergo fuit ut quod sublimius est maiori honore
potiretur. Videns quod inferius et tamen necessarium indulgentie istius uite perpetret.
post tamen ad celestia et eterna feliciter imitari. Hoc est namque uera noua expressio
sinceritatis unitatis. ut sumamus azimis sine fermento malitie et nequitie.
H anc in calice mixtam bibimus quod significat ut nos per aquam ad unitatem commu
nicamus. In pane uero mixto per corpus unus per confusionem unum imbuimus que
innuitur expressio pacis. sed spiritus sanctus fit. Unde ex euangelio. Qui credit in me flumi
na de uentre eius fluent aque uiue. Et continuo euangelista. Hoc autem dicebat de spiritu
quem accepturi erant credentes in eum. Hic ergo expressio de multis granis fecit unum corpus. Corpus
in quo sinceritatis unitatis. si tamen sumamus azimis ita absque fermento malitie
nequitie: ut digne hunc panem et hanc aquam ipsum accipere possimus. Diuina
dei omnipotentis dispensatione quam tantis instrumentis discipulos instruimus exempla.
si non sit nisi ingrata de tantis beneficiis. et dubia et tamen in nostris promissis. Ideo
olim ferma expressio est gratie. quia licet tercium sit in doctrina uirtute spiritus sancti ad
hanc unitatem et expressionem sumus bene in fatuam attenuati. Videns expressio gratia
digne de corporis caritatis. non potius ad soliditatem fidei firmari. Propterea
sit et semper mola superior spes promissionis. et mola inferior timor perfecte libe
rationis quibus duobus bene attenuati possimus spiritus sancti gratia in se accipere uiuri.
P uer igitur quod in rustica sunt modo fili: dic ista debes cogitare quia celestia. Sic
comedere quia diuina. Sic accipe ut salutaria in quibus uita eterna repro
mittitur. Sic crede ut dicitur. Videns sic uiue ut in se semper unitate et sincerita
te expressionis [illegible] uenturi. **XXI. Quod liber quidam dicatur non bibam amodo de hoc genimine uitis et cetera usque in regnum patris mei.**
E x [illegible] de hoc genimine uitis et cetera usque in regnum
e [illegible] le nimicorum fabulam astruunt quod se recepturum patris mei.
sit regnum [illegible] aliis quam noua corporali de hoc comedere uel potare. quibusque
modo [illegible] ratione sola non se facturum commemorat de nunciatur. Hos autem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

catholice sensu ipsius domini recipientes. non hereticorum nouitates sequeretis
sed eum qui ait. Accipite et comedite ex hoc omnes. hoc est enim corpus meum. Et cali
cem illum esse dicamus de quo ipse est. hic est calix sanguinis noui testamenti qui pro multis
effundetur in remissionem peccatorum. De quo nimirum calice propheta ait. Calicem
salutaris accipiam et nomen domini inuocabo. Per quem itaque calicem passio do
mini designatur. Unde idem est ad patrem. Pater si uis transfer a me calicem istum
scilicet mortis passionem. ne per manus iudeorum fiat. Ac deinde. Pater si non
potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat uoluntas tua. Propterea nos be
ne in sole: ut uinum sanguinis christi numquam in cratere neque in alio uase quam in calice
consecretur. Sed neque alio nomine ut in ceteris solet in aliis quibusque uasis nisi seper
uitate proprietates signans calix uocatur. ut cunctis omnibus calix passionis christi ad me
moriam reducatur. Ex quo nimirum calice uidetur exeunte morte sanguinis ip
sanguine uita uiuificatur eterna. Quid cum bibimus quid aliud quam mortem domini ad
nuntiamus? Ideo ecce necesse est ut unusquisque prius moriatur huic seculo quia sicut ne
mo nisi sepultus mortem annuntiat. ita nemo ex inde uitam sumit nisi resur
gens in nouitate uite ambulet. et uita in christo maneat. Unde si uolumus eam christi per
cipere sursum in cenaculum uite ascendamus utique in cenaculum magnum
stratum: quia non magnum sit. non omnes capit. Ascendamus ut sursum quia qui de
orsum iacet non ista est christi sed fel draconum infelicem est uidua est uidua ut sit infel
le amaritudinis bibet. hinc quoque paulus ait. Que sursum sunt sapite. non que super terram.
n Non enim aliter hic calix noui testamenti quam sursum accipitur. non habi in no
uitas quia sine uetustate peccati communicatur. Nouum autem testamentum ob
distinctionem ueteris dicit. de quo moyses cum aspergeret populum de sanguine holo
caustorum medium eius in crateras mediam eius effudit super altare. et ait.
h est sanguis testamenti quod mandauit dominus. Sanguis testamenti quia figura erat sub
hoc misterium post testatoris esset dandum secundum nobis. Cuius nimirum sanguinis populi aspersio est et in
medium eius passim per uniuersa refunditur. quia misticum est et morale ex scrip
turis quoque ieo petimus. Deus medium eius super altare propter nostra exaurienda
peccata. Unde nec salutis potum sumimus quin sapientiam doctrine ex illo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

habentes. et nos pro nobis semper idem pro nobis offerimus. Quod autem ille pro nobis semel fecisse
legimus, hoc nos ipse iubet cotidie facere. Item in Salomone legimus
quia sapientia miscuit in cratere vinum suum. [illegible] vinum autem [illegible]
vocat intelligentiam [illegible] quae agebantur ante [illegible]. Illo [illegible] ad altare
quod ait iube haec perferri per manus angeli tui in sublime altare tuum in
conspectu divinae maiestatis tuae. Ideo fit ut sanguis Christi qui prius
exhauriendus [illegible] rursus ipsum sumamus [illegible] recipiendus. [illegible]
[illegible] plenius innovetur et conventur [illegible] in mentibus [illegible] verum
in [illegible] [illegible] forma [illegible]. [illegible]
enim hic sanguis [illegible] [illegible] [illegible] spiritualiter [illegible] alta
[illegible] [illegible] ob renovationem [illegible]. Ubi perfecto [illegible] communi
[illegible] simul esse [illegible] nos [illegible] simus de carne et de ossibus
eius. ille nobiscum illud bibit novum in regno patris [illegible] sanguis est novum testamentum
[illegible] [illegible] caput regnat et regnum pa
tris [illegible] vocatur [illegible] bibit novum [illegible] fideles [illegible]
ecclesia illud [illegible]. Sic enim [illegible] resurrexit [illegible]. et
[illegible] novum in regno patris [illegible] ecclesia
[illegible] [illegible] potum. [illegible]
[illegible] fel [illegible] calicem passionis. Cenis
regno [illegible]. [illegible] bibit [illegible]
[illegible] cotidie
[illegible] novum [illegible] bibimus
in regno patris [illegible].
[illegible] Nunc [illegible]
[illegible]
no patris illud novum bibere [illegible] in [illegible] regno [illegible]
[illegible] corporeo gustu [illegible] esca [illegible] bibit [illegible]
[illegible] ipse sacerdos [illegible]
[illegible]

credimus hunc calicem in ecclesia esse tantum. qui ille spiritus iuvantis in quo renouati
sunt a uetustate induxerat eos in eternam iuventutem. confirmauerat et plenam
die doctrine. perfecto uino autem sicut natus ita sane ab eis. qui eis cepis in
nouitate spiritus esse. Dicit autem. Meus cibus est ut faciam uoluntatem eius
qui misit me. Nimirum eius opus est. Cum dum facimus uoluntatem patris impleret opus
karitatis. Christus utique nobis bibit in regno ecclesie sue sanguinem suum.
quem ille capiunt. nos enim suum. Hunc utique cibum iacob patriarcha
esuriebat dicens. Si fuerit dominus mecum et dederit mihi panem ad edendum.
et uestimentum ad induendum. Quem quidem in Christo baptizati Christum induunt. et panem
angelorum comedunt. In quo nimirum in isto benedictionis fratris tam celi
quam filii sui qui nulla alia est benedictio quam frumenti et uini. Scilicet
et in pane carnis Christi et in potu sanguinis quod de agro corporis nobis cotidie per
officium sacerdotis ministratur et comeditur. Hic quoque idem ait. Det tibi
deus de rore celi et de pinguedine terre habundantiam frumenti et uini. In ro
re quippe celi. caro in initia diuinitatis opere efficitur. In pinguedine terre caro
Christi de uirgine orta creditur. Ubi procul dubio Christum amorem plenissima pietatis
est habundantia panis et uini. in quo sine dubio uita fruitur agrorum. Ne
quo igitur fili ista paruum pendas munera uite. si tanta redolent fragran
tia. Hoc est quod ipse tunc patriarcha sensit in filio fragrantiam huius tantis
uirtutis. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Qui a per
fecto in isto non est corpus et sanguis Christi ... uirtute floribus immarcesci
bilibus ... redolet suauitatem ... Quem cum inuenit homo et uendit
cuncta que habet et emit agrum istum. in thesaurus omnis sapientie atque scientie
excepitur. De quo sane agro panis uite carnis ... et sanguinis cruore ab
condite exhibuit. ... induces ... In quo utique uer
iacob benedicitur ... fratrum suorum consistitur. qui nimirum sine isto
nulla reperi ... aliorum ... benedictio ... ideo esau se dicit
numquam ad ... benedicendum eum ... benedictione
in fratri du ... ita ait. Veniunt germani tui ...

f frumento et uino stabiliui eum. Quod est aperte dicere: firmaui eum pane
corporis et uino sanguinis in quibus illi eterna maneat habitantia. Tibi autem
ultra quid faciam? Quid ergo tantus et talis dei cultor si nichil inuenit filio ul
tra quod prestaret in eadem illius uotis impletum. Putas uero quod absit si filius
indignus tante gratie ullis quod pollens bonis. ultra quod nichil amplius in hac ui
ta prestatur. Aut forte ideo paruipendes quia iccirco non est sapit est in spiritu alle
logie presenserat in eo christum designabat. Sed nichil licet in se referet olim
abraham fuerat. ideo benedictus deo excelso dictus est. Quam denique benedic
tione post eum deus in ysahac presidat. Propterea ipse filium suum iacob eandem
dictabat bonum. et prophetali eloquio implorabat. quod omnibus erat repromissum.
g Magnum ergo bonum et summe benedictionis archanum in his insinuatur et eccle
sie preparatur in terra est cum a deliciarum cumulo. De hoc quippe bono zacharias
olim repromisso admirans ait. Quid bonum eius est et quid pulcrum eius nisi frumentum
electorum et uinum germinans uirgines. Ubi notandum quod uinum electorum est
cibus. ex quo bonum salutis ecclesie et pulcritudo decoris prestatur. quia in hoc cotidie
sordes eius reparantur ut sponsa christi sine macula et ruga talibus in uenia
est respersa muneribus. Alioquin dum cotidie peccamus. licet in minimis quomodo
sine macula esse possumus? Hoc ergo est immaculata quam nemo obscenitas
decolorat. Sed quia per hoc purgatur uirginitas. pulcrum eius est hoc corpus ergo quia iam speciosa
per lauacrum apostoli pulcrescit. ut candore lilii et rubore sanguinis in hoc mis
terio decoretur. bonum quippe ut ad uitam eternam proficiamus. Explicit liber.

Incipit de uirtute sancte crucis et sacramento altaris

In uirtute sancte crucis et sacramento altaris. magna est que
nientia. et maxima effi cacia. cum per utrumque eru
diat gratia. et renouet. et sanctificet ec clesia. duplici autem
renouationem ... ut scilicet per sui exuamur uetu state et in
duamur in nouitate. non enim potest fieri quod paulus di
cebat ex persona infirmi. Nolumus expoliari sed semper uest

tur. Vnde filiis zebedei petentib' ut un' sed'z ad dexteram 7
ali' ad sinistram. dictu e. Potestis bibe calice que ego bibi
tur' su; Quasi diceret. p'us 9paciendo 7 9moriendo oportet
nos exui uetustate. ut p'ea possitis ad dexteram meam l' ad
sinistram sede. q's' idui nouitate. hoc enim n e meu dare ub
.i. uetib'. s; q'b' paratu e a patre meo. i. inouatis. Pp'tea 7
ipe dns ihs p'q'de uoluit pati i ligno i feriori. dein glifi
cari i ligno supiori. ut s. p'exueret nos uetitate. dein idu
eret sua nouitate. P' enim legit crucifix'. dein titul' sr po
sit'. Sic enim sc'ptu est. baiulans s' cruce exiuit ieu locu
q dr caluarie loc' ubi crucifixer eu. Scripsit aut 7 titulu
pilat' 7 posuit sr crucem. De septiformis uetustatib' sce crucis

Est enim septiformis uetustas nra 7 septiformis ueti
sce crucis 7 efficacia. Sunt enim .iiii. corporis abhoi
nationes. 7 iii. mtis corruptiones. Vnde p'pha. Corrupti
sunt 7 a. f. s. Corrupti sunt mte 7 abhoi. zabiles facti sunt
corpore. Abutim enim .iiii. elemtis i corpore. Igne i oc'l'
peruiositate. aere i ligua p'rubositate. Terra i manib' per
iniq'tate q'n pugno ipie pcutiam' frm. Aqua i fluxu
seminis p libidine. hec st q' de clautro eiecit t, m. Vnde
p'pha. In grediabat' ut uideret. Ecce curiositas. Vana lo
quebat'. Ecce uolositas. Cor ei' 9gregabit iniq'tate s;
Ecce iniq'tas. Egrediebat' foras p libidine. Corrupem
etia i mte tplici corruptione. In re nature p'lixit
bra. In 9cupiscecia p auaricia. In ira p'iniuia. De iiii dimensionib' crucis

Sunt aut i cruce .iiii. dimensiones latitudo
longitudo. Sublimitas 7 p'fiditas. Vt tres i titulo
distinctiones ihs nazaren' rex iudeor. latitudo ext tie
fuit i r passione. logitudo uite i resurrectione. Sub

(c) 2006 Ministerio de Cultura

lenitas glorie. In ascensione presidium sapiencie. In occulta potesta-
te. Quod hec omnia fecerit. Quod in novissimo iudicabit. Presidium crucis
occultum erat. et certa manifesta portabit. Sic et potestatem
nunc
ad occulta est quod dominus ihesus omnia potenter fecerit. Set cum ipsum iudica-
bit tunc manifesta erit sicut scriptum est. Cognoscetur dominus iu-
dicia faciens. Unum in sexto ordine canonis memoria de tribus
misteriis premittitur. de quarto autem id est de presidio quod occultum est tacetur.
Scriptum est enim. Unde et memores domine nos tui filii et cetera. Item in pas-
sione contemptus sui fuit. In resurrectione contemptus mundi. In ascen-
sione amor dei. In occulta potestate timor. Contemptus sui
excludit nobilitatem. Contemptus mundi curiositatem. Amor dei
iniquitatem. timor libidinem. De tribus distinctionibus tituli. In
ihesu fides intelligitur sine qua nemo salvatur. In nazareno spes
nazareth enim flos interpretatur de quo fructus. In rege iudeorum
karitas que est excellentior. Illa quam reges et sacerdotes facit.
Fides illuminat racionem quam scientia excecabat et excludit
scientiam. Spes sublevat concupiscenciam quam avaritiam. Kari-

inclinabat et ex-
cludit eam
avariciam

tas reparat et coronat iram. quam invidia corrumpebat et
excludit invidiam. Sic ergo virtute signi crucis et efficacia
eximimur a vetustate et induimur novitate. Simi-
liter et sacramento altaris renovatur ecclesia et sanctificatur. Set
quia scriptum est qui in sacramento altaris utiliter accedit. Sciendum
quod sit causa misse quod differentia quis finis. quid vincit. quid
ordo quod ... quod utilitas. Causa misse tripartita est. Scilicet
honor sanctorum salus vivorum et requies defunctorum. Primitus autem
quia plures orationes invocatur trinitatis. in qua plurali numero contexitur
quod sit causa misse sequentis. Suscipe sancta trinitas. Ibi enim
continetur in sanctis proficiat ad honorem nobis autem ad salutem et certa
tripartita est differencia. Secundum enim differenciam tripartitam

(c) 2006 Ministerio de Cultura

eccle. Sunt tres missarum differentie uel alia dicatur de sanctis alia de
tempore et de uiuis alia pro fidelibus defunctis. Sunt quoque tres partes
eccle. pars est in exaltatione. pars in peregrinatione. pars in expec
tatione. In exaltatione sunt sancti qui uestigia christi secuti. In peregrinatione
sunt uiui. qui subiacent uanitati et tempori. Unde apostolus. Vanitati sub
iecta est creatura non uolens et cetera. In expectatione sunt fideles defuncti qui
expectant requiem. Secundum hanc triplicem differentiam sunt tres diffe
rentie missarum et finium et officiorum. finem enim aliud. alius missa pro sanctis
.i. ite missa est. Aliud missa de tempore .i. benedicamus domino. aliud mis
sa pro fidelibus defunctis .i. requiescant in pace. In fine pro sanctis innuitur ad
gloriam illam in qua iam sancti requiescunt ite missa est quasi dicat hostia
a patre ad nos missa est. et pro nobis ad patrem remissa. et ideo ite
.i. festinate ut ait apostolus. festinemus ingredi illam requiem. finis uero
misse de tempore hortatur nos qui sumus in tempore. ut benedicamus domino in adu
sitate et prosperitate. et alibi ad committendum manum .o. t. et u. p.
In manu prosperitas quando extra mittis uires, ex missa solida datur in nocte
adversitas quando in ueritate per mittis redit. In fine misse pro defunctis
eis optamus requiem et in principio petimus requiem eternam. d. e. dne. In
misse crux christi est quae sacramentum altaris et omnia eccle sacramenta con
secrat sanctificat et sanctificat. De septem ordinibus crucis.—

Septem ordines crucis sunt in serie canonis. quos spiritus sanctus mira sa
pientia ordinauit. primus ordo est te igitur usque ad quam oblationem.
Secundus a quam oblationem. usque ad qui pridie. tertius a qui pridie usque unde et me
mores. Quartus ab unde et memores usque ad per quem omnia. Quintus a per quem
omnia usque ad per ipsum. Sextus a per ipsum usque ad pax domini. Septi
mus a pax domini usque ad finem. In singulis ordinibus sunt cause pro
fusus et rationes. quas irrationabiles mouet quas intelliges quas spiritus sanctus cui uult
claudit. cui uult aperit. sic septimus est huius ostiarius aperit. In pri
mo ordine canonis ita apponimus per tres rogamus et petimus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et ideo tres sensus faciamus tria apponimus. panem et vinum et aquam. Cur
autem ista tria potius quam alia apponantur questio oritur. tripartita vero causa
est. quia ista omnia humane vite sustentationi necessaria. hec tamen mundi-
ora et utiliora et magis necessaria propterea potius debuerunt ap-
poni quam alia. et ideo quod mundius est et utilius omnibus et super omnia vitam
eternam capescendam magis necessarium transferri et transformari
id est in corpus Christi et sanguinem. Secunda causa est quia tribus rebus ipsis et virtus
sacramenti intelligitur sine qua ideo sacramentum indigni accedunt et
ad iudicium non ad salutem sumunt. In aqua intelligitur fides que lavatur
et nutritur in aquis baptismi. In vino quod accendit et letificat
intelligitur spes. In pane qui confirmat intelligitur caritas vel in pane
qui confortat pater intelligitur qui est omnium fortitudo. In vino quod
(tollet a vobis)
letificat filius qui est omnium gaudium quod nemo t. a. v. In aqua que mun-
(quam mundam et mundabimini)
dat et lavat spiritus sanctus. Sic scriptum est. Effundam super vos a. m. et m.
(ab omnibus inquinamentis vestris) (de ventre eius fluent aque vive)
a. o. i. v. Et flumina. d. v. e. f. a. v. hoc autem dixit de spiritu quem ac-
cepturi erant credentes in eum. Vel in aqua intelligitur munditia castitatis
In pane fortitudo et opera pietatis. In vino quod ascendit et accendit
rectitudo intentionis. quia ad terrena non declinatur sed ad celestia eri-
gitur. hec tria accedentibus ad altare necessaria sunt. quia sine his cum sa-
lute nemo possit accedere. Unde dominus in evangelio. Intrantibus vobis
in civitatem occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Sequimini
eum et dicite domino domus. Ubi faciam pascha cum discipulis meis. Et
ipse demonstrabit vobis cenaculum grande stratum et ibi parate. Quod in
eminentiori loco ecclesie paratur altare. ad quod ascensuri gradibus
et ascensionibus virtutum studeant seipsos preparare et probare. unde apostolus
probet autem seipsum homo. In cenaculo altitudo. in grandi latitudo.
in strato aptitudo. Sed munditiam in strato quod munditia cas-
titatis. In grandi latitudo et opera pietatis. in cenaculo rec-
titudo intentionis. Unde in quarto ordine tamquam dicamus panem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sem vite eterne. et calicem salutis perpetue. necessario ergo offerimus
hostiam puram hostiam immaculatam. hostiam sanctam et deinde ideo consequenter
panem vite aqua
dicemus. Tercia causa quare ita tria dicta apponamus. f. vii. et a. q.
in figura, huius sacramenti eius patriarcharum benedictio in hiis constabat
Deinde abraham cum in figura huius sacramenti et panem et vinum optulisset a ma-
iore benedictionem accepit et benedictus deo excelso dictus est. quia be-
nedictionem postea et ysaac filium suum ditavit et ysaac in filio suo ia-
cob. hec eadem bona spirituali eloquio imploravit dicens. det tibi deus de ro-
re celi et de pinguedine terre abundantiam. frumenti et vini et cetera. Rursum
esau querens de iacob fleret frumento igitur et vino stabilivi eum.
et cetera post hec fili mi ultra quid faciam? quasi diceret. firmavi eum frumento
corporis. et vino sanguinis christi. Inde per oleum. est pax que intelligitur .

De tribus rogationibus

Pro tribus rogamus. primo scilicet generaliter pro omnibus. secundo pro familiari-
bus nostris absentibus. tercio pro circumstantibus. Generaliter pro omnibus
ubi dicimus. In primis que tibi offerimus pro ecclesia tua sancta catholica et cetera.
pro familiaribus nostris absentibus ubi dicimus. Memento domine famu-
lorum famularumque tuarum. et cetera. item pro circumstantibus ubi dicimus. et omnium circum-
adstantium. tria petimus. primo scilicet ut dies nostri disponantur in pace. Secundo ut
eruamur ab eterna dampnatione. Tercio ut mereamur numerari in electorum
grege. Secunda ibi habemus ubi dicimus diesque nostros in tua pace disponas
atque ab eterna dampnatione nos eripias. et in electorum iubeas grege nu-
merari. Quare autem ergo ita apponimus et pro tribus rogamus et tria petimus postea tres
cruces facimus ubi illic; pluralitate crucis. primo propter apposita sibi benedictionis .
Secundo huius quibus quibus apponitur. Tercio ut quid possimus impetrare. Secunda so-
luta est questio que posset fieri. scilicet quare tres cruces in hoc ordine fiant. cum dicimus
. hec dona. hec munera. hec sancta sacrificia illibata. hec dona. scilicet nature.
hec munera. devotionis nostre. hec sancta sacrificia illibata. maiestatis
divine. vel hec dona referuntur ad naturam. hec munera ad gratiam. hec sacri-
ficia illibata. ad incorruptionis gloriam. Quare autem hoc sacramentum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tueret. X. quomodo bonum sumatur uel quare bonum sumptum operetur. Propter quod re sub hac
specie sacramenti ueritas latet et uelatur racionabiles questiones occurrunt. Circa hoc
sacramentum uidetur triplex esse causa. Primum, quia labimur cotidie, per hoc cotidie
exurgimus. Secunda, quia sicut in medio paradisi erat lignum uite, ita sit
corpus Christi altissime in medio ecclesie a quo peccatores excommunicati arceantur donec
per penitentiam satisfacientes ad hoc et per hoc reconciliati reuertantur. Tertia
causa est ut per hoc unum efficiamur cum Christo, mediante Christo unum efficiamur cum deo. Vnde
dicit in euangelio: caro mea uere est cibus et s. m. uere est potus. Qui manducat c.
m. bibit et sumit sicut per hoc tria ad hoc preparetur, scilicet fides integra, confessio
pura, penitentia condigna. Bonum sumptum tria operatur. Primo peccata pur-
gat. Secundo uirtutes roborat. Tertio uitam eternam restituit. Vnde dicit
in euangelio amen amen d. u. n. m. c. f. h. et b. ei. s. n. ha. u. i. u. Qui
m. c. m. et b. s. m. habet uitam eternam et ego r. e. i. n. d. Circa
sub hac specie sacramenti ueritas lateat et uelet triplex est causa; pri-
ma causa est intemeratio fidei. Secunda augmentum fidei. Tertia defectus
infirmi. Primo nisi fides interrogat ut interrogata per se respondeat. Secundo per
fidem probatum maiori uirtute et gratia donat; tertio ut nostre infirmitati par-
cat. Ipsum in sue maiestatis claritate non manifestat sed quasi sub
quodam uelamine occultat. Vnde miraculum istud contigit in unam-
quamque ecclesia. Dum celebraret missam in ipsa sancta ecclesia quidam sacerdos re-
pente adstantes uidit sub illud oculum claritatis immense et coli-
bram mire conformis calicis in eadem claritate. Cepit igitur timorem
et admiratione tremere et subito stupefactus et territus tremulo ui-
su cecidit in terra prostratus. Quod sancti ad manum erecta eo deducentes
et uidentes uisionem per questiones tamdiu precibus institerunt donec eis
uisio restitueretur. Et hic primo corone. **De ordinibus.**

In prima corona preminet ut qui apostata sit benedicitur. In secundo
quod per eum ut quia in primo benedicta sit in uirum et firmamentum sa-
cerdotis quod benedicetur. Circa que cruces fuerunt ex quo benedicta

fr̄ i in nr̄is festi petrum q̄ i. s. pcellit oīb;. s. tplici pⁱrogatiua
7 caritate geminū. scʒ dierū. benedictā. om̄i. s. gratiar̄ pleni
tudin. assūptā. sūma dignitate 7 honore. datā. 7 sūmam
et̄na potestate. De pⁱmo pⁱrogatiua. om̄i gr̄e plenitudine.
scptū ē. d' plenitudinē ei omēs. a. gr̄a p. g. 7 nō ad me
surā dat d's spm. Scda. a. s. d. honore scptū habens i uestimto
7 femore suo. e. rex regū 7 dns dominantiū. De tercia. s. sūm
[illegible] potestate. scptū ē. potestas ei potestas et̄na. q̄ nō auferetur.
Sʒ qⁱ hec tpe pⁱrogatiua parū nob pdest, n caritate geminā
exhibe ipsi dicim. Ut nō corp' 7 sanguis sua dilectissimu. s. c.
d. nrī ihu. x. Caritas geminū fuit quam ad patrē habuit 7 ad
gregē pat' obediē 7 p grege moriendo. geminū fuit q corp' [illegible]
mā potentiā [illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] excellentia opeim. [illegible].
s. [illegible] [illegible] peccatum. [illegible] corporis sui
[illegible] [illegible] [illegible] potestate [illegible] 7 sol
[illegible] [illegible] [illegible] dignitate 7 honore honesta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plenitudi
nē [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. In [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 7 sūmū corp' 7 sangnē [illegible] [illegible]
nis [illegible] 7 magna sapientia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Secda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
rū corp' x [illegible] 7 sangnē [illegible] [illegible] du
plex hominis natura [illegible] [illegible] [illegible]
ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humana
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
manifesta apparet [illegible] [illegible] [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Sed secundum questionem. tres ordines sunt ordo nature ordo iusticie. ordo gratie.
ordine nature flos producit fructum et semen arborem et maria mariam. ordine
iusticie pena sequitur peccatum ut in primis parentibus. unde in scriptura est. ordine
pecc. dextere p. d. ut reposita est mihi corona. ordine gratie si tribuatur
gratia non superbis tribuitur peccatum et precedit humilis peccator iustum
superbum ut publicanus phariseum et misericordia impendit non nullum precedente
meritum. unde in evangelio. publicani et meretrices precedunt vos in regno
dei. Sed nec natura potuit nec iusticia dabit ut panis et vinum fieret
caro et sanguis. sola non divina gratia hoc potuit et voluit hoc fecit et facit.
Sic ergo sunt tria tempora. tempus ante legem et tempus sub lege et tempus gratie et in
solo tempore gratie dominus ihesus venit et hoc sacramentum celebravit et insti
tuit sicut illi tradunt ordinem canonis. convenienter quia in celis est. cotidie ve
nit et de pane et vino carnem et sanguinem suum consecrat et conficit. ex
hoc dicitur. In quantum summo et vero sacerdote presente tam apud patrem interces
cat pontifices non presente summa et vera hostia tam maior potest. me
ria tu magnalium que fecit celebratur memoria ita per eum quia que fecit patris
flectatur et impetret clementiam. Cumque ergo coles facimus non quod eum quod presens est semper so
rum. sacrificium. sed non per presentiam ... efficaciam cumque peritam debitam gratiam.
pro quo ergo offerimus et summum salutare hostiam. eiusdem confirmati in
sanctorum consortium mansionem ad mensam. Dominus ihesus in passione sua fuit hostia
pura. in resurrectione hostia sancta. in ascensione hostia immaculata panis
vite eterne esurientibus. calix salutis perpetue in terre sitientibus. Sed petimus duo
nobis. s. vivis et tam fidelibus defunctis. duo vobis primo ut omni benedictione celesti et gratia
repleamur. Secundo inter sanctorum consortium ad mensam mansionem. tam fidelibus defuncti
sint refrigerii sedem. quietis beatitudinem. et luminis claritatem quem ei locus refri
gerii lucis et pacis ut indulgeas deprecamur. Cumque ergo coles facimus pro amore
et virtute donationem quam offerimus et rationem pro quibus rogamus et quam petimus
impetremus? In eius ordinem non peticionum nostrarum cum sequitur efficaciam
captamus benevolentiam unitam quia commendamus personam .s. patris et filii et spiritus

Sci

(c) 2006 Ministerio de Cultura

patris. ca. p. p inestimabilē caritatē ubi dicim⁹. ꝛ prias nb. filii ꝑ mul
tiplicē potestatē. ubi dicim⁹ p quē dñe sēp bona creas. Spū sci
ꝑ mirabilē ꝑfunditatē sapiencie quam ita ordinauit canone ut ad
uerbū oratiōis nō faciam⁹ crucē ad ꝗa sequēcia faciam⁹. Scī. ui
ui. benedicis. ꝛ quare. hec causa. qa humana natura ex statu pri
me ꝯdicionis. nec abuit ꝑfectū uirtutis nec stabilitatē uirtu
onis. Ex p̄ma quidē creacione pollebat naturali rōne gaudebat
arbitrii libertate ꝑ se aut nō poterat stare nō ꝑfice sin gra ad
iutrice ꝛ scē crucis uirtute. Ex se ḡ labilis erat ꝛ caduca ex u
irtute aut scē crucis ꝛ grē adiutricis stabilis efficit̄ ꝛ beata.
ꝓpterea ad p̄mū uerbū oracionis nō facim⁹ signū crucis. ad ꝗa
sequencia facim⁹. Scificas. s. fid. ꝛ remissione peccatoꝝ. uiui
ficas. sacramētis fidei ꝛ uirtute bonoꝝ opū benedicis. plenitudine
gratiarū. ꝛ ꝯfirmatione bonoꝝ. ideo ḡ tres cruces facim⁹ qr ꝑ
ei uirtutē ꝛ amorē hec ꝗa optinem⁹ quib' sēp oīa indigem⁹ ꝑ sonā
filii ꝑ multiplicē. i. q̄ tripartitā potestatē ꝯmendam⁹ ostendentes
cu p̄mo dīn natē. scd̄o dīn uenie. ꝗio forte uite. quarto re
gem glē p̄ma potestas est q̄ post oīa d nichilo creare. Scd̄a
qr post pecca dimitē. ꝗia potestas qr post gra ꝛ uirtutem
augere. quarta qua post eterna gla ꝛ beatitudine coronatur
ꝑ quem hoīa dñe semp bona creas. Ecce ds natē. Scificas.
Ecce ds ꝛ largitor uenie. Viuificas. Ecce fons uite ꝛ uirtu
tis gra. benedicis. Ecce rex ꝛ coronā glē. Vn dā dñs uirtu
tum ipse ē rex glē hoquito. In .vi. ordine peū qui ue
nit. i. vi. etate ꝛ p uirtutē crucis ei uiplenū ū omnē uir
tutem cognoscim⁹. ꝛ p eū dīn pātrē onoramus ꝛ glifica
mus. Vn maiori insuper fiducia ꝛ audacia ut ad summā
pacē ꝑtingam⁹ omniū peticionū summā in breuiū colli
gimus. pater nr. Quinq; cruces facim⁹ ut ꝑ uirtutem ꝛ

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tam ee scē crucis. v. grad' in cognitione ueritatis ascēdam'.
sine quib' salui ee nō possum'. p̄mi grad' eternitas filii cum
patre. Scd's equalitas tercius eternitas eiusdē subē. Quartus
racōn in du' exitēdi utriusq; Quint' unitas. spu sci tam
utroq; cū. f. 7 p. Et notandū q' i hoc ordine lōge alius mo
de 7 alia racio qm̄ in ceteris ordinib' obseruat' p eo qm incru
cib' faciēdis magni diuisitas ostēdit' 7 corpus dnicū ma
nu tenet' 7 i eodē ordine orō dominica continetur.

BIBLIOTECA ... DE TARRAGONA

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura